

KALAMA MUSI PI TENPO
SUNO LETE

KALAMA MUSI PI TENPO
SUNO LETE

NI LI TOKI MONSUTA PI TENPO SUNO LETE

tan

jan Kalen Tikensa

ante toki tan jan Kutan

LIPU SINPIN

TOKI NI LA mi alasa e ni: mi pana e toki insa tawa jan lukin. wile mi la tan toki ni la jan lukin li pana e pona tawa ona sama tawa jan ante tawa tenpo lete tawa mi. wile mi la toki ni li pona lon tomo ona. wile mi la jan lukin li wile lukin e toki ni.

jan pona en jan pana,
jan K.T.

INSA LIPU

<i>lipu sinpin</i>	ii
<i>kon pi jan Mali</i>	i
<i>kon Wan</i>	15
<i>kon Tu</i>	28
<i>kon Pini</i>	44
<i>pini</i>	57
<i>lipu nimi</i>	64

LIPU I

KON PI JAN MALI

JAN MALI LI MOLI. ni li lon. jan sewi en jan lawa en jan pi anpa moli en jan pi pana telo li sitelen e nimi ona lon lipu moli pi jan Mali. jan Sawuta kin li sitelen e nimi ona lon lipu moli. nimi pi jan Sawuta li pona a! tan ni la o sona e ni: jan Mali li moli sama palisa kiwen.

a! mi toki ala e ni: sona mi la palisa kiwen li sama moli. mi la kiwen pi ma moli li suli moli. palisa kiwen li lili moli. taso, toki ni li tan jan mama pi mi mute. tan ni la mi pakala ala e toki. ni la mi toki kin e ni: jan Mali li moli sama palisa kiwen.

jan Sawuta li sona ala sona e ni? sona a! ona li sona ala e ni tan seme? tenpo sike mute la jan Sawuta en jan Mali li kulupu esun. jan Sawuta li jan lawa taso pi jan Mali li jan pona taso pi jan Mali li jan pi pana telo taso pi jan Mali. taso, moli pi jan Mali li ike lili tawa jan Sawuta. jan Sawuta li jan esun pona. tan ni la tenpo suno ni la jan Sawuta li esun pona.

tan toki ni la mi kama sona kin e toki mi: jan Mali li moli a. ni li suli a! ni la toki ni li pona a. lon lipu Hanlen la moli pi mama pi jan Hanlen li suli. ante la tawa noka ona li suli ala. ante la tawa ona li sama tawa pi jan mije ale lon ma ale.

tenpo ale la jan Sawuta li weka ala e nimi pi jan Mali tan sinpin esun. tenpo sike mute la nimi li awen. kulupu esun li nimi e kulupu 'Sawuta

en Mali'. ken la jan ante li toki e nimi Sawuta tawa jan Sawuta. ken la ona li toki e nimi Mali tawa jan Sawuta. taso, jan Sawuta li pana e toki tawa nimi tu ni. ona li sama tawa jan Sawuta.

taso a! jan Sawuta li jan ike a! ona li jan pi wile suli! ona li awen suli e mani. ona li jo suli e mani. ona li jan len li jan taso kin. insa pi jan Sawuta li lete mute a. lete li pakala e ona. lete li loje e lukin ona li laso e uta ona. lete li lon lawa ona. tenpo ale en tenpo suno Lete la ona li jo e lete lon insa ona.

seli en lete li suli ala tawa jan Sawuta. seli ala li seli e ona. lete ala li lete e ona. tawa pilin pi jan Sawuta la kon tawa en telo anpa en telo lete anpa li suli ala. kepeken nasin wan la ona li anpa e jan Sawuta: ona li ken pana suli. taso tenpo ala la jan Sawuta li pana suli.

jan ala li toki e ni tawa jan Sawuta: "jan Sawuta o! sina pilin e seme? sina wile ala wile kama tawa tomo mi?" tenpo ala la jan pi mani ala li toki e ni: "o pana e mani lili tawa mi." tenpo ala la jan lili li toki e ni: "tenpo seme li lon?" tenpo ala la meli anu mije li toki e ni: "ma ni li lon seme?" soweli pi jan lukin ala li sona kin e jan Sawuta. jan Sawuta li kama la soweli li tawa e jan ona tawa ma ante. ken la soweli li toki e ni: "lukin ike li ike la lukin ala li pona."

taso, ni li suli ala tawa jan Sawuta. ni li pona tawa ona. ona li wile ala e pilin pi jan ante.

tenpo wan la tenpo suno pini pi tenpo suno Lete la jan Sawuta li lon tomo esun ona. ona li pali. kon li lete a! kalama pi jan ante li kama tan nasin. tenpo li tu wan. taso, sewi li pimeja. suno li lon ala. lon tomo ante la suno lili li kama open. taso, pimeja li awen lon. ni la ona li ken ala lukin e tomo ante lon poka nasin. kon li ike a!

jan Sawuta li lukin e jan pali ona. jan pali li lon tomo ante li sitelen e lipu. jan Sawuta li jo e seli lili. taso jan pali li jo e seli lili lili a. ona li ken ala suli e seli tan ni: jan Sawuta li pana ala e kasi kiwen sin tawa jan pali. tan ni la jan pali li len e sijelo ona li alasa seli e luka ona kepeken suno seli lili. taso, pilin lawa ona li suli ala. tan ni la ona li ken ala seli e luka ona.

"o tenpo suno Lete li pona a tawa sina! Sewi li awen e ona!" uta pona li kalama e ni. uta ni li tan jan pi kulupu mama pi jan Sawuta. mama meli ona li sama meli sama pi jan Sawuta. ona li jan Ten.

"a!" jan Sawuta li toki. "pakala!"

jan Ten li tawa kepeken wawa. tan ni la ona li seli. sinpin ona li loje li pona. lukin ona li suno. kon ona li seli.

"tenpo suno Lete li pakala!" jan Ten li toki. "sina pilin ala a e ni!"

"mi pilin a." jan Sawuta li toki. "'tenpo suno Lete li pona.' sina pilin e pona tan seme? sina jo ala e mani."

"pakala!" jan Ten li pana kepeken uta pona. "sina pilin e ike tan seme? sina jo e mani."

jan Sawuta li sona ala e ni: ona li toki e seme. tan ni la ona li toki e "a!" e "pakala!".

"o pilin ike ala." jan Ten li toki.

"mi pilin ante seme?" jan Sawuta li toki. "mi lon ma ni. mi lon ma pi jan nasa! tenpo suno Lete li pona! o pakala a e tenpo suno Lete! tenpo suno Lete li tenpo ni tawa sina: sina wile esun. taso sina jo ala e mani. sina kama jo e tenpo sike wan kin. sina pali lon tenpo mute. taso sina kama jo e ala. mi la jan ale li toki e 'tenpo suno Lete li pona' la ona li kama pakala li kama moli! ni li lon a!"

"jan Sawuta o!" jan Ten li toki.

"jan Ten o!" jan Sawuta li pana kepeken uta ike. "o awen e tenpo suno Lete kepeken nasin sina. mi o awen e ona kepeken nasin mi."

"o awen!" jan Ten li toki. "taso, sina awen ala e ona."

"ni la mi o weka e ona." jan Sawuta li toki. "'ona li pona tawa sina!' ona li pona ala tawa sina!"

"ijo mute li pona tawa mi. taso ona li pana ala e mani tawa mi." jan Ten li toki. "tenpo suno Lete li ijo wan. mi la tenpo suno Lete li tenpo sewi li tenpo pona a. tenpo ni la jan li pona tawa ante. tenpo ni la jan li kulupu e jan ante. tenpo ni la jan ale li sama. tan ni la tenpo suno Lete li pona a tawa mi. mi toki e ni: Sewi o pona tawa ona a!"

ni la jan pali li kalama kepeken luka ona. taso tan ni la ona li kama pilin e ike. ona li luka e seli lili li pini e ona.

"mi kute e kalama ante tan sina la" jan Sawuta li toki "sina li kama pali ala a! mije o, sina toki wawa" jan Sawuta li toki tawa jan Ten. "sina o kama tawa Kulupu Lawa."

"jan Sawuta o pilin ike ala! o kama! tenpo suno kama la o moku lon tomo mi."

jan Sawuta li toki e ni: tenpo wan la ona li lukin e jan Ten lon Anpa Ike. lon. ona li toki a e ni.

"tan seme?" jan Ten li kalama. "tan seme a?"

"sina en meli ona li kama wan tan seme?" jan Sawuta li toki.

"tan olin."

"tan olin." jan Sawuta li toki ike. ona la ni li nasa mute sama tenpo suno Lete. "pona tawa sina!"

"jan Sawuta o ala! tenpo pini la sina kama ala tawa tomo mi. taso tenpo ni la sina toki e ni: awen la mi ken ala kama. tan seme?"

"pona tawa sina." jan Sawuta li toki.

"mi wile e ala tan sina. mi wile ale e ni: sina pana e ijo tawa mi. sina en mi li kama ala pona tan seme?"

"pona tawa sina." jan Sawuta li toki.

"ni li ike tawa mi. mi la sina ike ala. tan tenpo suno Lete la mi kama tawa sina. tenpo ale la mi pilin e pilin pi tenpo suno Lete. tan ni la jan Sawuta o: tenpo suno Lete li pona a tawa sina!"

"pona tawa sina!" jan Sawuta li toki.

"tenpo sike sin li pona tawa sina kin!"

"pona tawa sina a!" jan Sawuta li kalama.

jan Ten li tawa li toki ala e nimi ike. lupa la ona li awen. ona li toki e pona tawa jan pali. jan pali li lete. taso ona li pilin pona. ni la jan pali li toki e pona tawa jan Ten.

"ona li jan sama la" jan Sawuta li toki insa. "jan pali mi li jo e mani lili e meli olin e jan lili mute. taso ona li toki e 'tenpo suno Lete pona'. mi lape lon tomo pi jan nasa."

tawa jan Sawuta la jan Ten li jan nasa. ona li tawa weka la ona li open e lupa. taso, tan ni la mije tu li kama lon insa tomo. ona li pona lukin

li jan pona. ona li jo e lipu mute lon luka ona li pana e pona tawa jan Sawuta.

"mi pilin e ni: ni li kulupu 'Sawuta en Mali'." mije wan li toki e ni la ona li lukin e lipu ona. "sina jan Sawuta anu jan Mali?"

"tenpo sike luka tu pini la jan Mali li moli." jan Sawuta li toki. "tenpo sike luka tu pini la lon tenpo pimeja ni la ona li moli."

"mi sona e ni: wile pana pi jan Mali li sama wile pana ona." mije wan li toki. ona li pana e lipu tawa jan Sawuta.

wile pana pi jan Mali li sama a wile pana pi jan Sawuta. ona li sama. jan Sawuta li kute e 'wile pana' la ona li pilin ike. ona li pana kin e lipu tawa mije.

"jan Sawuta o. tenpo pona ni la ni li pona: mi mute li pana e mani tawa jan pi mani ala." mije li toki e ni li luka e ijo sitelen ona. "tenpo ni la jan pi mani ala li pilin e ike suli. jan mute li jo ala e ijo wile. jan mute mute li jo ala e ijo pona."

"tomo awen li lon anu seme?" jan Sawuta li wile sona.

"mute li lon." mije li toki. ona li anpa e ijo sitelen ona.

"tomo pali la ona li open anu seme?" jan Sawuta li toki.

"ona li open. taso," mije li pana. "wile mi la ona li open ala."

"jan li ken pali kepeken ijo ike mute. ni li awen lon anu seme?" jan Sawuta li toki.

"ni li awen lon." mije li toki.

"ni li pona tawa mi." jan Sawuta li toki. "tan toki sina la mi kama pilin e ni: ona ale ni li pini."

"taso, ona ale li pona ala a. ona li pona ala tawa sijelo li pona ala tawa kon." mije li toki. "tan ni la mi en jan ante li wile kama jo e mani lili. kepeken mani ni la mi mute li pana e moku e seli tawa jan pi mani ala. tenpo ni li tenpo wile. tan ni la mi mute li pali e ni lon tenpo ni. sina wile pana e seme?"

"ala!" jan Sawuta li toki.

"wile sina la nimi sina li sona ala. ni li wile sina anu seme?"

"mi wile lon taso." jan Sawuta li toki. "sina wile sona e wile mi. ni li wile mi. tenpo suno Lete la mi musi ala. mi ken ala musi e jan ante. mi

pana e mani tawa tomo awen tawa tomo pali. ni li kepeken e mani mute. jan pi mani ala li wile tawa lon tomo ni."

"jan mute li ken ala tawa lon tomo ni. tomo ni li ike tawa jan mute. tomo ni la moli li suli tawa jan mute."

"jan li wile moli la ona o moli!" jan Sawuta li toki. "ni la jan pi mani ala li weka! mi sona ala..."

"sina sona ala e seme?" mije li toki.

"ala. ni li suli ala." jan Sawuta li toki. "mi sona e esun mi. ni li pona. mi wile ala sona e esun pi jan ante. pona tawa sina!"

mije tu li kama sona e ni: jan Sawuta li pana ala e ijo tawa ona. tan ni la ona li weka. jan Sawuta li open pali kin. pilin ona la ona li pona.

tenpo sama la pimeja li kama suli. lon sewi la tomo sewi suli li kalama kepeken ilo kalama pi ilo tenpo. lete li kama suli. lon nasin la jan mute li pali e seli suli. ona li seli e sijelo ona tan seli. telo kiwen lon nasin. tomo esun mute li suno. moku mute li lon ni. lon tomo lawa la jan lawa li musi li moku. jan ale li pona a.

kin la lete li kama suli a! jan ale li pilin e lete! jan lili wan li kama tawa lupa pi jan Sawuta. ona li open kalama musi. taso, jan Sawuta li kute e ...

"Sewi li pana e pona
tawa mije pona ale.
ala o kama ike tawa sina!"

ni la jan Sawuta li kalama ike li luka e lupa. ni la jan lili pi kalama musi li pilin monsuta li weka.

tenpo kama la jan Sawuta li pini e tomo esun ona. pilin ike la jan Sawuta li toki e ni tawa jan pali ona. ni la jan pali li pini e seli lili ona li len e len lawa ona.

"sina wile e ni anu seme: tenpo suno kama la sina pali ala?" jan Sawuta li toki.

"ni li pona tawa sina la mi wile e ni."

"ni li pona ala tawa mi." jan Sawuta li toki. "tenpo suno kama la mi pana ala e mani tawa sina la sina pilin ike. ni li lon ala lon?"

jan pali li uta musi lili.

"taso," jan Sawuta li toki, "sina pali ala li kama jo e mani la sina pilin ike ala tawa *mi*."

jan pali li toki e ni: ni li lon tenpo wan taso pi tenpo sike.

"ni li tan ike a!" jan Sawuta li toki. ona li len e len sijelo ona. "taso, tenpo suno kama la sina ken pali ala."

jan pali li toki e ni: ni li pona. jan Sawuta li kalama ike li tawa. ni la tomo esun li kama pini. jan pali li tawa kin li musi sama jan lili lon nasin. tenpo poka la ona li tawa lon tomo Canten li musi a.

tenpo sama la jan Sawuta li moku lon tomo moku ike. tenpo suno ale la jan Sawuta li moku lon ni. kin la jan Sawuta li lukin e lipu sona li pali lon lipu mani ona li tawa lon tomo ona. tomo pi jan Sawuta li tan jan Mali. tomo ni li ike li pimeja li lete li lon ma lili. tomo ni li sama ni: tomo lili li len li awen li kama suli. tomo ni li jo e tenpo mute li jo e jan lili. jan ante li lon ala tomo ni. jan Sawuta li lon taso. ma pi tomo ni li pimeja a la jan Sawuta li ken ala lukin. ona li tawa kepeken luka ona. pimeja en lete li mute a. ona li sama e ni: sewi Pimeja li lon tomo pi jan Sawuta.

ni li lon: lupa pi tomo ni li jo e ilo kalama. ilo ni li pona ala li ike ala. ilo li suli taso. ni kin li lon: jan Sawuta li lukin e ilo kalama ni lon tenpo suno ale. kin la jan Sawuta li jo ala e pilin musi lon insa lawa ona. kin a la jan Sawuta li toki insa ala e jan Mali lon ale pi tenpo suno ni. tan ni la mi sona ala e ni: jan Sawuta li lukin e sinpin pi jan Mali lon lupa ona tan seme? sinpin ona li kama ala. taso tenpo ni la ilo kalama li weka. sinpin pi jan Mali li lon.

sinpin pi jan Mali. ona li pimeja ala. ni li sama ala ijo ante pi ma ni. sinpin li suno lili. ona li pilin ala ike li pilin ala nasa. ona li sama sinpin lon moli ala. len lukin li lon lawa ona. kon lili li tawa lili e linja lawa ona. lukin ona li open. taso lukin li tawa ala. kule pi sinpin ona li laso walo. ni ale la sinpin li monsuta. ona li pilin ala monsuta. taso sinpin li monsuta.

jan Sawuta li lukin wawa lon sinpin ni. taso, kin la ilo kalama li lon. sinpin pi jan Mali li weka.

ni la jan Sawuta li pilin ike li pilin monsuta. pilin ni li sin tawa jan Sawuta. taso ona li tawa lon tomo li open e suno lili.

tenpo lili la jan Sawuta *li awen*. ona *li lukin* tawa monsi lupa. ona li toki insa e ni: linja lawa pi jan Mali li lon monsi lupa. taso ni li lon ala. linja lawa li lon ala. lupa li lupa taso. jan Sawuta li toki e ‘pakala’ li pini e lupa.

tan ni la kalama mute li kama. kalama li lon tomo ale pi tomo ni. tenpo mute la kalama li kama sin. taso, ni li monsuta ala tawa jan Sawuta. ona li tawa lon tomo lape ona kepeken wawa lili.

jan Sawuta li tawa kepeken supa pi kama sewi. supa ni li suli a. ona li suli sama nasin. ken la tan ni la jan Sawuta li toki insa e ni: ona li lukin e tomo tawa pi jan moli. tomo tawa li tawa lon supa li weka. taso pimeja mute li lon la jan Sawuta li jo e suno lili taso.

taso ni li ike ala tawa jan Sawuta. pimeja li wile ala e mani. tan ni la pimeja li pona tawa jan Sawuta. taso tenpo wan la jan Sawuta li lukin e tomo ale.

tomo awen li pona. tomo lape li pona. tomo pali li pona. ale li pona. jan ala li lon tomo ni. seli lili li lon. moku ko lili li lon. jan ala li lon. tomo ale li pona.

pilin pona la jan Sawuta li pini e lupa li awen e lupa. tenpo poka la jan Sawuta li awen lon sinpin seli li moku.

seli li lili a. seli lili li kama tan seli ni. lete li awen lon la seli li lili taso. seli li lon tomo seli lili. tomo ni li jo e sinpin lili mute. sinpin ni li jo e sitelen. jan ale e ma ale e ijo ale li lon sitelen ni. taso, tawa jan Sawuta la sinpin ale li jo e sitelen pi jan Mali.

"pakala!" jan Sawuta li toki. ona li kama sewi li tawa.

jan Sawuta li tawa lili. taso tenpo lili la ona li kama anpa kin lon supa. tenpo ni la ona li lukin e ilo kalama lili. jan Sawuta li sona ala e ni: ilo li pali e seme. taso, ilo kalama li tawa lili. jan Sawuta li pilin monsuta tan ni. ilo li kalama lili. taso tenpo poka la ilo li kalama mute a. tenpo sama la ilo kalama ale li kalama.

kalama ni li awen lon tenpo lili. taso tawa jan Sawuta la kalama li awen lon tenpo mute. tenpo sama la ilo kalama ale li pini. tenpo poka

la kalama sin li open. kalama ni li ike. kalama li sama ni: linja kiwen li tawa lon supa pi nena lili. jan Sawuta li sona e ni: kon monsuta li jo e linja kiwen.

tenpo ni la lupa li kama open. jan Sawuta li kute e ni: kalama li kama suli li kama tawa ona.

"ni li awen pakala!" jan Sawuta li toki. "mi la ni li lon ala."

taso, kule pi sinpin pi jan Sawuta li kama walo. tenpo ni la Kon monsuta li kama lon tomo. ona li kama tan lupa. taso lupa li awen pini. Kon li kama lon insa la seli li kama suli sama ni: seli li toki e "mi sona e kon ni. ni li kon pi jan Mali a!"

sinpin Kon li sama sinpin pi jan Mali. len Kon li sama len pi jan Mali. linja lawa Kon li sama linja lawa pi jan Mali. ona li len e linja kiwen sama len linja. linja kiwen li suli li jo e poki mani e lipu mani e kiwen mani. sijelo pi jan Mali li sama telo. jan Sawuta li ken lukin e ijo tawa sijelo.

jan mute li toki e ni: jan Mali li jo ala e insa moku. taso, tenpo ni la jan Sawuta li toki insa e ni: toki ni li lon.

taso, kin la jan Sawuta li sona ala e ni: ni li lon anu seme? ona li lukin e kon pi jan Mali. ona li pilin e lete tan kon. wile pi jan Sawuta la ni li lon ala.

"tan seme?" jan Sawuta li toki ike. "sina wile e seme tan mi?"

"mute!" ni li kalama pi jan Mali. ni li lon.

"sina seme?"

"o toki e ni: tenpo pini la mi seme?"

"tenpo pini a la sina seme?" jan Sawuta li toki kepeken kalama wawa. "toki lili li pona tawa sina."

"mi moli ala la mi kulupu esun sina. mi jan Jakon Mali."

"sina ken ala ken kama anpa?" jan Sawuta li lukin e ona li wile sona.

"mi ken."

"ni la o anpa."

jan Sawuta li toki e ni tan ni: jan Sawuta li sona ala e ni: Kon li ken kama anpa. Kon li ken ala kama anpa la jan Sawuta li pilin ike. taso, kon Mali li kama anpa lon sinpin seli.

"sina pilin e ni: mi lon ala." Kon li toki.

"lon." jan Sawuta li toki.

"lukin sina en kute sina li toki e ni: mi lon. tan ante seme la sina pilin e ni: mi lon."

"mi sona ala." jan Sawuta li toki.

"tan seme la sina pilin e ni: lukin sina en kute sina li toki e lon ala?"

"tan la" jan Sawuta li toki. "ijo lili li nasa e lukin mi e kute mi. mi pilin ike lon insa la mi lukin e ijo nasa li kute e ijo nasa. ken la sina moku ike taso. sina moli lili li moku mute!"

tawa jan Sawuta la ni li toki musi. tenpo lili la ona li toki musi. taso ona li pilin monsuta mute. tan ni la ona li wile toki kepeken sona.

lukin pi kon Mali li walo li lete. ona li ike tawa jan Sawuta. kon lili li lon selo pi kon Mali. linja lawa ona en len ona li tawa lili sama ni: kasi li tawa lon kon lili. ni kin li monsuta tawa jan Sawuta.

"sina lukin ala lukin e palisa lili ni?" jan Sawuta li toki. ona li kama jo e palisa lili. ona li wile e ni: tenpo lili la kon Mali li lukin ala e ona.

"mi lukin." Kon li toki.

"sina lukin ala." jan Sawuta li toki.

"mi ken lukin e ona." Kon li toki.

"a!" jan Sawuta li toki. "mi moku e palisa ni la tenpo ale la mi lukin e kon mute e monsuta mute. taso kon ni en monsuta ni li lon insa lawa mi taso. pakala! mi toki e 'pakala'!"

ni la kon Mali li kalama wawa. kalama li suli a li monsuta a! jan Sawuta li pilin monsuta mute li jo wawa e supa ona. taso, tenpo poka la pilin monsuta ona li kama suli. kon Mali li open e uta ona. uta li kama suli. anpa pi uta ona li tawa lon sijelo ona!

jan Sawuta li kama anpa li len e sinpin ona kepeken luka ona.

"o pini!" ona li toki. "Kon ike o! sina kama tawa mi tan seme?"

"jan esun o!" Kon li toki. "sina pilin e ni anu seme: mi lon?"

"mi pilin." jan Sawuta li toki. "mi wile. taso tan seme la kon li kama lon ma li kama tawa mi?"

"jan ale li wile e ni: ona li tawa lon ma ale." Kon li toki. "ona tawa ala lon lon ona la ona wile tawa lon moli ona. kon ona li wile tawa lon ma

ale. kon li wile lukin e pona ale e ike ale - o pakala tawa mi! - kon li wile e sona ni: lon la ona li ken pona. taso moli la ona li ken ala."

kin la Kon li kalama wawa li tawa wawa e linja kiwen ona kepeken luka ona.

"sina pilin ike." jan Sawuta li toki monsuta. "ni li tan seme?"

"mi len e linja kiwen mi." Kon li toki. "lon mi la mi pali e linja kiwen ni. sike kiwen lili en sike kiwen lili en sike kiwen lili la mi pali e ona. nasin mi la mi pali e ona. nasin mi la mi len e ona. linja kiwen ni li nasa tawa *sina* anu seme?"

jan Sawuta li pilin monsuta mute.

"sina sona e ni anu seme: linja kiwen sina li suli seme?" Kon li toki. "tenpo sike pini luka tu la linja sina li sama linja mi. sina awen pali e ona. tenpo ni la linja sina li suli a!"

jan Sawuta li lukin e sijelo ona. ona li toki insa e ni: tenpo ni la ona li jo e linja kiwen mute. taso ona li lukin e ala.

"jan Jakon o." jan Sawuta li toki pilin. "jan Jakon Mali o toki e mute. o toki e pona tawa mi."

"mi ken ala pana e pona tawa sina." Kon li toki. "pona li kama tan ma ante tan jan ante tawa mije ante. kin la mi ken ala toki e ale tawa sina. mi jo e tenpo lili taso. mi ken ala lape. mi ken ala awen. mi wile tawa. lon mi la kon mi li awen lon tomo esun pi mi mute. moli mi la mi wile tawa mute lon ma ale."

jan Sawuta li toki insa la ona li pana e luka ona lon insa pi poki len ona. tenpo ni la jan Sawuta li pali e ni. ona li awen anpa lon supa. ona li toki insa.

"jan Jakon o. sina kepeken tenpo mute." jan Sawuta li toki. ona li suli li musi ala. taso kin la ona li pona tawa kon Mali.

"kepeken tenpo mute a!" Kon li toki sin.

"tenpo sike pini luka tu la sina moli." jan Sawuta li toki. "tenpo ale ni la sina tawa."

"tenpo ale. ni li lon." Kon li toki. "mi lape ala. mi awen ala. tenpo ale la mi pilin ike a."

"sina tawa mute." jan Sawuta li toki.

"mi tawa sama kon wawa." Kon li toki.

"tan ni la sina ken tawa lon ma mute lon tenpo sike luka tu." jan Sawuta li toki.

kon Mali li kute e ni li kalama wawa sin. ona li tawa wawa e linja kiwen ona li pana e kalama wawa.

"jan ike o! jan awen o! jan pi tawa ala o!" Kon li kalama! "sina sona ala e ni: jan moli li ken pona ala. jan lon li ken pona e lili taso. lon mi la mi pali ala e pona. tan ni la mi pilin ike a! taso tenpo moli la pilin ni li suli ala."

"taso, sina jan esun pona. ni li suli a!" jan Sawuta li toki. tenpo ni la jan Sawuta li open pilin e ni: ona li sama jan Mali.

"suli a!" Kon li kalama. "jan li suli tawa mi! pona li suli tawa mi! olin en musi en pana li suli tawa mi. esun en mani li suli lili taso tawa mi."

Kon li kama jo kin e linja kiwen ona. linja li ike tawa ona. ona li pilin e ni: linja li tan ike. ona li pana e linja tawa anpa.

"tenpo suno Lete la mi pilin ike mute." Kon li toki. "lon mi la mi tawa lon poka pi jan ale. taso mi lukin ala e jan ale. mi lukin ala e Sewi. mi lukin e ni la ken la mi ken pona e jan ante."

toki Kon li ike tawa jan Sawuta. ona li pilin monsuta.

"o kute e mi!" Kon li kalama. "mi jo e tenpo lili taso."

"mi kute!" jan Sawuta li toki. "taso jan Jakon o pona tawa mi."

"mi sona ala e ni: tan seme la tenpo ni la mi ken kama tawa sina. tenpo ni la sina ken lukin e mi. tenpo mute pini la mi lon poka ona. taso sina ken ala lukin e mi."

ni li ike tawa jan Sawuta.

"ni li ike tawa mi." Kon li toki. "taso tenpo ni la mi ken pana e ken tawa sina. ken ni la sina ken kama ante tan mi. sina ken ante e sina. mi pana e ken ni tawa sina."

"tenpo ale la sina jan pona." jan Sawuta li toki. "pona tawa sina!"

"kon monsuta tu wan li kama tawa sina." Kon li toki.

sinpin pi jan Sawuta li kama anpa sama uta pi kon Mali.

"ni li ken pi toki sina anu seme?" jan Sawuta li toki lili.

"ni li ken."

"mi la... wile mi la mi ala." jan Sawuta li toki.

"ona li kama ala la" Kon li toki, "sina ken ala ante. sina ken ala tawa lon nasin ante tan nasin mi. tenpo suno kama la Kon Wan li kama lon tenpo suli Wan."

"jan Jakon o. ken la Kon ale li kama ala kama lon tenpo sama?" jan Sawuta li wile sona.

"tenpo suno poka la Kon Tu li kama lon tenpo suli sama. Kon Tu Wan li kama lon tenpo suno poka lon tenpo suli luka luka tu. ni la o lukin ala e mi! taso o awen e toki mi!"

Kon li toki e ni la ona li kama jo sin e linja kiwen ona. ona li len e luka ona kepeken linja kiwen.

Kon li tawa noka tan jan Sawuta. ona li tawa la kon li awen lukin e jan Sawuta. ona li tawa la lupa lukin li kama open. Kon li kama lon lupa la ona li luka tawa jan Sawuta. luka li toki e ni: o kama. jan Sawuta li kama tawa Kon. ona li lon poka Kon la Kon li sewi e luka ona. jan Sawuta li awen.

Kon li sewi e luka la jan Sawuta li kama monsuta. jan Sawuta li kute e kalama nasa. kalama ni li kalama ike li kalama pi pilin ike mute. Kon li kute e kalama ni kin li kama kalama kin. Kon li tawa tan tomo kepeken lupa lukin. ona li tawa lon pimeja lete.

jan Sawuta li tawa lon lupa. ona li wile sona e ni: kalama ni li seme? ona li lukin lon pimeja.

kon monsuta mute li lon. ona li tawa li kama. ona ale li kalama ike. ona ale li jo e linja kiwen sama linja pi kon Mali. kon mute li wan kepeken linja kiwen wan. kon mute ante la jan Sawuta li sona. kon wan la jan Sawuta li sona suli. ona li jo e len walo e poki mani suli lon noka ona. ona li kalama ike a tan ni: ona li wile pona e meli pi mani ala. meli li lete li pilin ike li jo e jan lili. taso, kon li ken ala pona e ona. kon ale li wile pona e jan ale. taso kon ale li ken ala pona.

kon monsuta ale li tawa weka. anu kon lete li kama li len e kon monsuta. jan Sawuta li sona ala. taso, kalama li weka. pimeja li kama awen.

jan Sawuta li pini e lupa lukin. jan Sawuta li tawa lupa ante. lupa ni li awen pini. ona li ante ala. jan Sawuta li alasa toki e ni: "pakala!". taso,

ona li ken toki ala. tan pilin mute ona anu tan pali mute ona anu tan
kon monsuta ale anu tan kon Mali taso anu tan tenpo pimeja la jan
Sawuta li pilin lape suli. ona li tawa supa lape. ona li awen len e len ona.
taso, ona li kama lape.

LIPU II

KON WAN

JAN SAWUTA LI KAMA LAPE ALA. pimeja li suli a. ona li ken ala lukin e lupa lukin. ona li alasa lukin e ijo la ona li kute e ilo kalama pi ilo tenpo tan tomo sewi suli. ilo kalama li toki e ni: tenpo lili luka luka luka li kama la tenpo suli li lon. jan Sawuta li wile awen tawa tenpo suli. tenpo suli li kama. ilo kalama li kalama. jan Sawuta li kute li nanpa e kalama. luka wan. luka tu. luka tu wan. ona li awen kalama tawa nanpa luka luka tu. jan Sawuta li kama lape la tenpo tu li lon. ken ala la tenpo ni li sama tenpo suli luka luka tu! ilo tenpo li pakala. ken la palisa kiwen lete li pakala e ona. luka luka tu!

jan Sawuta li lukin e ilo tenpo lili ona. ona li toki e ni: tenpo ni li tenpo suli luka luka tu.

"ni li lon ala!" jan Sawuta li toki. "ni li lon ala: mi lape lon ale pi tenpo suno! ni li lon ala kin: suno li weka la tenpo ni li tenpo suli luka luka tu pi tenpo suno!"

ken ni li monsuta suli. tan ni la jan Sawuta li kama sewi li tawa lupa lukin. ona li lukin e ma tawa lupa lukin. taso ona li ken lukin e lili. kon li pimeja li lete. jan ala li lon nasin li tawa wawa li kalama ike. suno li weka la jan ale li monsuta li tawa wawa li kalama ike. tan ni la jan Sawuta li sona e ni: ni li tenpo pimeja. ni li pona a tawa jan Sawuta. suno li weka

la lipu lawa pi "tenpo suno tu wan li kama la o pana e mani tawa jan Sawuta" li kama ala.

jan Sawuta li tawa kin lon supa lape ona. ona li toki insa li toki insa li toki insa. taso ona li kama sona e ala. ona li toki insa mute la ona li sona lili. kon pi jan Mali li ike mute tawa jan Sawuta. tenpo wan la ona li toki insa e ni: ni li sitelen lape. taso, tenpo poka la ona li toki insa e ni: ni li lon ala. ona li sona ala. "ni li sitelen lape anu seme?"

jan Sawuta li awen lon tenpo mute. ni la ilo kalama li kalama li toki e ni: tenpo lili luka luka luka li kama la tenpo suli li lon kin. ni la jan Sawuta li awen sona e toki pi kon Mali: tenpo suli wan la kon Wan li kama. jan Sawuta li awen li lape ale.

tawa jan Sawuta la tenpo lili luka luka luka li sama tenpo suli a. ona li toki insa e ni: mi kama lape. tenpo suli li kama li weka. taso, tenpo suli la ilo kalama li kalama.

"mu!"

"tenpo lili luka luka luka." jan Sawuta li nanpa.

"mu!"

"tenpo lili mute luka luka!" jan Sawuta li toki.

"mu!"

"tenpo lili mute mute luka." jan Sawuta li toki.

"mu!"

"tenpo suli li kama!" jan Sawuta li kalama. "tenpo suli li taso. ala kin li lon!"

taso tenpo ni la ilo kalama li kalama e tenpo suli Wan. tenpo sama la suno suli li kama. tenpo sama la len pi supa lape li kama open.

len li kama open tan luka. sinpin pi jan Sawuta li tawa len open. len li kama open la jan Sawuta li kama sewi. ona li lukin e Kon monsuta. Kon li lon poka pi jan Sawuta sama ni: mi lon poka sina. mi lon poka pi sijelo sina. sama ni la Kon li lon poka pi jan Sawuta.

sijelo Kon li nasa. sijelo ona li sama sijelo pi jan lili. taso, kin la sijelo li sama sijelo pi mije pi tenpo mute. taso, sijelo li lili sama sijelo pi jan lili. linja lawa ona li suli li walo. taso sinpin ona li sama sinpin pi jan lili. luka ona li suli li wawa li len ala. noka ona li wawa lili. taso noka li len

ala kin. len ona li walo a. ona li jo kin e len linja. len linja ni li pona lukin a. luka ona la ona li jo e palisa pi kasi laso. lawa ona la ona li jo e kasi kule jelo mute. taso ni ale li nasa ala. ni li nasa: tan lawa ona la suno suli li kama. tan ni la ona li jo kin e len suno.

taso, jan Sawuta li lukin e Kon la ona li kama sona e ni: sijelo Kon li nasa mute a! tenpo wan la ona li suno. tenpo poka la ona li pimeja. ona li ante mute kin. tenpo wan la ona li jo e luka wan. taso, tenpo poka la ona li jo e noka wan. poka la ona li jo e noka mute. poka la ona li jo e noka tu li jo ala e lawa. poka la ona li jo e lawa taso. taso tenpo ale la sijelo li awen sama sijelo jan.

"sina kon ni anu seme: jan Mali li toki e kama sina?" jan Sawuta li wile sona.

"lon!"

kalama uta li pona li kiwen ala. kin la kalama uta li sama ni: ona li lon weka li lon ala poka pi jan Sawuta .

"sina seme?" jan Sawuta kalama.

"mi Kon pi tenpo suno Lete pini."

jan Sawuta li lukin e sijelo Kon. ona li lili. tan ni la jan Sawuta li toki e ni: "pini weka mute?"

"ala. pini sina."

jan Sawuta li sona ala e tan. taso, ona li wile e ni: lawa Kon li len. ona li toki e ni tawa Kon: o len e lawa sina.

"seme!" Kon li kalama. "sina wile len e suno mi anu seme? tan sina la mi len e suno mi lon tenpo mute!"

jan Sawuta li toki e ni: wile ala ona la ona li pana e pilin ike tawa Kon. kin la ona li toki e ni: tenpo ala la ona li len e Kon. poka la ona li wile sona e ni tan Kon: Kon li kama tan seme?

"pona sina!" Kon li toki.

jan Sawuta li toki e ni: ni li pona. taso, ona li toki insa e ni: tenpo pimeja pi lape mute li pona mute e ona. taso, lon la Kon li ken kute e toki insa pi jan Sawuta. tan ni la Kon li toki e ni:

"anu la mi kama tan ni: tenpo kama la sina ken kama pona! o kama!"

Kon li pana e luka wawa ona tawa jan Sawuta li kama jo e luka pi jan Sawuta.

"o sewi! o tawa lon poka mi!"

jan Sawuta li wile toki e ni: tenpo pimeja li lon. supa lape li seli. pimeja li lete. ona li len e len lape taso. sijelo ona li pilin ike. taso, ona li toki ala e ni. luka Kon li sama luka pona meli. taso, luka li wawa a. tan ni la jan Sawuta li sewi. taso, Kon li tawa lupa lukin la jan Sawuta li alasa awen.

"mi jan taso." jan Sawuta li toki. "mi ken kama anpa li kama pakala."

"mi luka e ona lon ni la", Kon li luka e sijelo pi jan Sawuta, "sina ken kama lon poka mi."

Kon li toki la Kon en jan Sawuta li tawa lupa lukin li kama lon nasin. nasin ni li lon ma suli. ma pan li lon poka ona. ma tomo li weka a. pimeja li weka a kin. tenpo ni li tenpo suno. ko lete li lon anpa.

"a!" jan Sawuta li kalama li lukin e ale. "mi sona e ma ni. mi jan lili lon ni!"

Kon li lukin e jan Sawuta. jan Sawuta li kama jo e pilin mute. pilin pona en pilin olin en pilin monsuta li lon. tenpo pini la pilin ni li weka tan jan Sawuta.

"uta sina li tawa." Kon li toki. "kin la seme li lon sinpin sina?"

jan Sawuta li toki lili e ni: ona li jo e sike lili loje. taso, kalama uta ona li ike lili. jan Sawuta li toki e ni: o lawa e mi tawa ma wile sina.

"sina sona ala sona e nasin?" Kon li wile sona.

"sona ala sona?" jan Sawuta li kalama. "mi lukin ala la mi ken tawa lon nasin!"

"taso, tenpo sike mute la sona ni li weka tan lawa ona." Kon li toki. "o tawa."

ona li tawa lon nasin. jan Sawuta li awen sona e kasi ale e lupa ale e sinpin ale. tenpo kama lili la ona li ken lukin e ma tomo lili. ma tomo ni li jo e nasin e tomo sewi e linja telo. tenpo ni la soweli tawa li kama lon nasin. jan lili li lon monsi pi soweli tawa. jan lili ni li kalama li toki tawa jan lili ante. ona ale li pilin pona a.

"ni li sitelen pi tenpo pini taso." Kon li toki. "ona li ken ala lukin li ken ala kute e mi mute."

jan lili li kama la jan Sawuta li sona e nimi pi jan lili ale. ni li pona mute tawa jan Sawuta! ona li kute e "tenpo suno Lete pona" la ni li pona kin tawa ona! tenpo suno Lete li seme tawa jan Sawuta? tenpo suno Lete li pona ala pona tawa jan Sawuta?

"kin la jan wan li lon tomo sona." Kon li toki. "jan lili taso li lon. jan pona ona li weka e ona."

jan Sawuta li toki e ni: mi sona. ona li pana e telo tan lukin ona.

ona li weka tan nasin suli li tawa lon nasin lili. jan Sawuta li awen sona e nasin ni. ona li tawa noka tawa tomo sona. tomo ni li suli. taso, tomo li pakala kin. jan ala li kepeken e ona. sinpin li jo e telo e kasi lili. lupa li pakala. waso li tawa li mu. ma li jo e kasi mute. insa la supa lili li lon. insa li lete li suli li jo e ala. tomo li pana e pilin ni: suno lili en moku lili li lon.

Kon en jan Sawuta li tawa noka tawa lupa lon monsi tomo. ona li tawa li lukin e tomo insa suli. tomo ni li ike lukin. ona li jo e supa mute pi jan pi kama sona. supa wan la mije lili li lon. ona li lukin e lipu. poka ona la seli lili li lon. jan Sawuta kama anpa lon supa ante. ona li lukin a mije lili li pana e telo tan lukin ona. mije lili li jan Sawuta. ni li pilin ike tawa ona.

tenpo ni la ala li pona tawa jan Sawuta. ona li pana a e telo li pilin ike mute.

Kon li luka e luka pi jan Sawuta li pana e luka tawa mije lili tawa lipu ona. tenpo ni la mije sin li lon. ona li jo e len kute mute e ilo utala kasi e soweli tawa.

"a! ni li jan Ali Papa!" jan Sawuta li kalama. "lon a! ni li jan Ali Papa! mi sona! tenpo suno Lete pini wan la mije lili li taso la jan Ali Papa li kama." jan Sawuta li toki. "jan Palentin en jan Olson kin!² kin la jan li lape lon lupa pi ma tomo Tamaka. kin la mije lili pi jan lawa! monsuta li anpa e ona. ni li pona. jan ante li pona a la mije lili li ike a!"³

---

¹jan Ali Papa li jan tan lipu Tenpo Pimeja Mute pi Ma Anapa

²jan ni li tan lipu olin.

³ni li toki tan lipu Tenpo Pimeja Mute pi Ma Anapa. lon toki ni la jan lawa li wile e ni: meli en mije lili ona li kama wan. taso, mije lili ona li ike lukin. taso, monsuta li

jan Sawuta li toki mute e ni: jan pi lipu musi pi mije lili. ona li kalama pona li kalama ike li pana e telo. jan Sawuta suli li lon ni la ni li nasa mute tawa ona.

"waso li lon!" jan Sawuta li kalama. "sijelo laso en linja jelo li lon. lawa ona li sama kili lili. nimi ona li Papin Kuso. kin la jan Tite li tawa! a a a!"

4

tenpo ni li jan Sawuta li pilin pona. taso, tenpo poka la ona li pilin ike. ona li lukin e ona sama lili li pana kin e telo tan lukin ona. "mi pilin ike tan mije lili mi!"

"mi wile..." jan Sawuta li toki. ona li pana e luka ona lon insa pi poki len ona li weka e telo tan sinpin ona. "taso, tenpo ni la mi ken ala."

"seme li lon?" Kon li wile sona.

"ala." jan Sawuta li toki. "ala. tenpo pimeja pini la jan lili li lon lupa mi li kalama e kalama musi pi tenpo suno Lete. wile mi la mi pana e ijo tawa ona. pilin mi li ni taso."

uta Kon li kama pona. Kon li tawa e luka ona li toki e ni: "o lukin e tenpo suno Lete ante."

Kon li toki e ni la ale li ante. jan Sawuta lili li kama suli. tomo li kama pimeja li kama jaki. sinpin en lupa lukin li kama pakala. jan Sawuta li sona ala e ni: ni li kama tan seme. taso, ona li sona a e ni: ale ni li lon. tenpo pini la ale ni li kama. tenpo suno Lete ante la ona li lon taso lon tomo sona.

jan Sawuta pi tenpo ni li lukin ala e lipu. ona li tawa li pilin ike. jan Sawuta li lukin e Kon. jan Sawuta pi tenpo pini kin li pilin ike. ona li lukin e lupa.

lupa li open. meli lili li kama. mije li lili la meli li lili mute. meli li luka pona e mije li uta e mije li nimi e ni tawa ona: "mije sama mi".

"mi kama tan ni: mi o pana e sina tawa tomo a!" meli lili li toki li kalama musi. "tawa tomo a!"

"jan Tan o! ni li lon anu seme?" mije li toki.

---

kama li weka e mije lili li pana e jan pona tawa meli. taso, tenpo suno kama la monsuta li weka e jan pona li pana e ona lon lupa pi ma tomo.

⁴ni li jan tan lipu Papin Kuso

"lon!" meli li toki pona. "tomo! tenpo ale la sina kama lon tomo! tenpo ni la mama mije li pona tawa mi. tan ni la tenpo ni la tomo li sama Sewi! tenpo pimeja wan la mama mije li toki pona tawa mi. tan ni la mi toki e ni tawa ona: sina ken ala ken kama lon tomo. ona li toki e ni: ken. ona li pana e mi tawa sina. mi pana e sina tawa tomo. sina kama mije suli." meli li toki pona li uta pona. "tenpo ala la sina kama kin lon ni. taso, tenpo wan la mi mute li kulupu lon tenpo suno Lete li musi a!"

"jan Tan o, sina meli pona a!" mije li toki.

meli li kalama luka li kalama musi. ona li alasa luka e lawa mije. taso, ona li ken ala. ni la meli li kalama musi kin li luka pona e mije. meli li tawa e mije tawa lupa. ni li pona tawa mije la ona li tawa.

uta ike li kalama tan tomo ante: "o pana e poki pi jan Sawuta!" tenpo sama la jan lawa pi tomo sona li kama. ona li lukin ike tawa jan Sawuta. taso, ona li luka esun e ona. tenpo poka la jan lawa li pana e jan lili tawa tomo suli. tomo ni li lete li ike lili. tan tomo ni la ona li kama jo e poki pi telo nasa e pan suwi nasa. telo nasa li nasa tan ni: ona li walo. pan suwi li nasa tan ni: ona li ko. taso, jan lawa li pana e ona tawa jan lili. tenpo sama la ona li pana e jan anpa tawa jan pi pana lipu. ona li wile e ni: jan pi pana lipu li kama jo e "ijo". taso, jan pi pana lipu li toki e ni: telo nasa li sama telo nasa tan tenpo pini la ona li wile ala e ona. tenpo ni la poki pi jan Sawuta li lon sewi pi tomo tawa. jan lili li pana e pona tawa jan lawa li tawa. tomo tawa li tawa la ona li tawa e ko lete tan nasin.

"meli li suwi. taso, lili li ken pakala e ona." Kon li toki. "taso, olin ona li suli!"

"ni li lon." jan Sawuta li toki. "sina toki e lon!"

"ona li meli suli la ona li moli." Kon li toki. "kin la pilin mi la ona li jo e jan lili."

"jan lili wan taso." jan Sawuta li toki.

"lon." Kon li toki. "jan Ten."

tan ni la jan Sawuta li pilin ike lili. ona li toki taso e "lon".

kepeken tenpo lili la jan Sawuta en Kon li weka tan tomo sona. kepeken tenpo lili la ona li kama lon nasin pi ma tomo. jan mute li lon ni. tomo tawa mute li lon ni. kalama mute li lon ni. tan ijo musi pi

tomo esun la ona li ken sona e ni: tenpo suno Lete li lon ni kin. taso, tenpo pimeja li lon. taso nasin li suno.

lon poka pi lupa wan la Kon li awen. Kon li toki e ni tawa jan Sawuta: ona li sona ala sona e tomo ni?

"sona ala sona?!" jan Sawuta li toki. "lon ni la mi kama sona e esun!"

ona li kama lon insa tomo. jan esun li lon. ona li jo e tenpo sike mute. ona li lon supa sitelen. supa sitelen ni li sulisuli a. jan Sawuta li lukin e jan ni la ona li kalama e ni:

"ni li jan Tesiwin! pona tawa ona! jan Tesiwin li moli ala kin!"

jan Tesiwin li anpa e ilo sitelen ona li lukin e ilo tenpo. ilo tenpo li toki e ni: tenpo sulisuli luka tu li lon. jan Tesiwin li luka musi li kalama musi mute. ona li kalama e ni kepeken kalama uta pona a:

"jan Etanesa o! jan Wiku o!"

jan Sawuta tan tenpo pini li kama. tenpo ni la ona li mije sulisuli. taso, kin la ona li jo e tenpo sike lili. jan ante pi kama sona esun li kama kin.

"ni li jan Wiku Wikinsa! ni li lon!" jan Sawuta li toki tawa kon. "pona a. ona li lon ni. ona li olin mute e mi. pona tawa ona."

"mije mi o!" jan Tesiwin li toki. "tenpo pimeja ni la o pini e pali! tenpo suno Lete li lon! o pini e tomo esun!" jan Tesiwin li kalama. "o kepeken tenpo lili a!"

jan Etanesa en jan Wiku li tawa wawa a! kepeken tenpo lili la ona li pini e lupa lukin li awen e lupa li kama lon poka pi jan Tesiwin kin!

"pona a!" jan Tesiwin li kalama pona. ona li kama tan supa sitelen ona. "o weka e supa ale! mi wile e supa anpa sulisuli!"

o weka! ona li weka e ale a! ona li pali e ni kepeken tenpo lili a. supa ale li weka. ona li weka e jaki tan supa anpa li telo e supa anpa. ona li open e suno e seli. tan ni ale la tomo li kama seli li kama suno li kama pona sama tomo pi tawa musi.

tenpo ni la jan pi kalama musi li kama. ona li jo e ilo musi e lipu pi kalama musi. ona li tawa lon sewi pi supa sitelen li musi a! tenpo ni la meli pi jan Tesiwin li kama. meli lili tu wan pi jan Tesiwin li kama. mije olin luka wan pi meli lili li kama. jan pali ale pi jan Tesiwin li kama. jan pi weka jaki en jan pi pali pan en jan pi pana telo walo en mije lili pi

tomo ante en meli lili pi tomo poka li kama. jan ale li kama a. ona li kulupu la jan ale li open tawa musi. ona li tawa musi li kama musi. jan li tawa li weka li awen li tawa kin. lon tenpo kama la jan Tesiwin li luka musi li kalama e "pona a!". tan ni la jan ale pini. tenpo ni la jan pi kalama musi li anpa e lawa ona lon insa poki suli pi telo nasa. taso, tenpo lili la ona li kama sewi sin li kalama musi sin sama jan ante.

tenpo kama la tenpo musi mute li lon. pan suwi li lon. telo nasa kili li lon. moku soweli li lon. pan soweli li lon. telo nasa pan li lon. taso, tenpo pona suli pi tenpo pimeja ni li kama tan ni: jan pi kalama musi (jan ni li jan pona a!) li kalama e kalama musi "Si Waku Te Koweni". tenpo ni la jan Tesiwin en meli pi jan Tesiwin li tawa musi. jan mute ante li tawa musi kin. jan mute mute li lon li tawa musi pona a. taso, jan Tesiwin en meli Tesiwin li lawa e jan ale lon tawa musi.

jan mute mute mute anu jan ale mute li lon la jan Tesiwin en meli Tesiwin li tawa musi suli a! ona tu li tawa musi pona a! ni en ale la meli Tesiwin li sama jan Tesiwin. tawa jan ante la noka pi jan Tesiwin li open suno. noka ona li lukin sama mun. ona tu li tawa musi wawa la jan ante li ken ala lukin e sijelo ona. mi toki kin e ni: ona tu li tawa musi pona a!

tenpo suli luka luka wan li kama la kulupu musi ni li pini. jan Tesiwin en meli Tesiwin li awen lon poka lupa. jan ale li tawa la ona tu li luka esun e ona li toki e "tenpo suno Lete pona" tawa ona. jan pi kama sona esun li lon taso la jan Tesiwin en meli Tesiwin li pali e sama tawa ona. tenpo kama lili la jan pi kama sona esun li taso lon supa lape ona.

tenpo ale la jan Sawuta li sama jan nasa. ona li pali sama ona sama pi tenpo pini. pilin pini en olin pini en sona pini li kama tawa ona. ona li pilin pona a. tenpo ni la ona sama pi tenpo pini en jan Wiku li lukin e ante. tan ni la jan Sawuta li awen sona e Kon. ona li kama sona e ni: Kon li lukin e ona. suno lawa kon li suno walo.

"ni li ijo lili taso." Kon li toki. "jan ni li pana e pona mute tawa jan musi ni."

"lili!" jan Sawuta li kalama.

Kon li luka tawa jan pi kama sona esun. ona tu li toki mute e ni: jan Tesiwin li jan pona mute a! tenpo poka la Kon li toki e ni:

"ni li lili taso anu seme? jan Tesiwin li pana e mani lili taso. ona li pana e mani tu wan anu mani tu tu. tan ni la jan ni li toki e ni: jan Tesiwin li jan pona mute a. ni li esun pona anu seme?"

"ni li suli ala." jan Sawuta li kalama. ona li kama seli. ona li toki sama ona sama pi tenpo pini. ona li toki ala sama ona sama pi tenpo ni. "Kon o. ni li sula ala. ona li ken pana e ike. anu, ona li ken pana e pona. pali pi mi mute li ken kama pona. anu, ona li ken kama ike. wawa pi jan Tesiwin li tan ni: ona li toki pona tawa mi mute li lukin pona tawa mi mute li pana e pona tawa mi mute. ni ale li lili. taso, o kulupu e ni ale la ni ale li kama suli. ona li pana e pona suli. pona ni li sama mani mute a."

jan Sawuta li kama sona kin e ni: Kon li lukin e ona. ona li pini toki. "seme?" Kon li toki.

"ala." jan Sawuta li toki.

"mi pilin e ni: ijo li lon." Kon li awen toki.

"ala." jan Sawuta li toki. "ala. taso, tenpo ni la mi wile e ni: mi ken toki tawa jan pali mi."

tenpo ni la jan Sawuta pi tenpo pini li pini e suno. tenpo sama la jan Sawuta en Kon li kama lon ma ante.

"tenpo mi li lili taso!" Kon li toki. "o kama!"

Kon li toki ala e ni tawa jan Sawuta. ona li toki e ni tawa jan ala. taso, tan ni la ona tu li kama lon ma ni. kin la jan Sawuta li lukin e ona sama pi tenpo pini. ona li jan wawa. sinpin ona li sama ala sinpin pi jan pi tenpo sike mute. taso, sinpin ona li lukin sama jan pi wile mani. lon insa ona la wile ike li kama lon.

jan Sawuta pi tenpo pini li taso ala. meli li lon poka ona. meli li pona lukin li len e len pimeja. kin la ona li pana e telo tan lukin ona. tan suno lawa Kon la telo ni li suno.

"ni li suli ala." meli li toki lili. "tawa sina la ni li suli ala. ijo ante li weka e mi tan olin sina. tenpo kama la ijo ni li pana e pona tawa sina la mi pilin ike ala."

"ijo ante seme li weka e sina?" jan Sawuta pi tenpo pini li wile sona.

"ijo jelo."

"pakala! ni li nasa!" ona li toki. "ma ni la jan li jo ala e mani la ni li ike suli a! taso, jan li wile kama jo e mani la ni li ike suli kin!"

"ma ni li monsuta a tawa sina. ni li ike." meli li toki kepeken uta pona. "sina wile taso e ni: ma ni li ken ala pakala e sina. wile ante sina li weka. tenpo ni la sina wile taso e ijo wan: mani. ni li lon, anu seme?"

"ni li suli tan seme?" ona li kalama. "mi kama sona e mute. taso, mi pilin e sama tawa sina."

meli li lukin ike.

"ni li lon, anu seme?"

"kulupu pi mi mute li tan tenpo pini. tenpo pini la mi mute li jo ala e mani. ni li pona tawa mi mute. taso, sina li kama ante. tenpo ni la sina mije ante."

"tenpo pini la mi jan lili." ona li toki ike.

"sina sona a e ni: sina ante." meli li toki. "taso, mi ante ala. tenpo pini la kulupu pi mi mute li pona tawa mi. taso, tenpo ni la, kulupu li pona ala. tenpo mute la mi toki insa e lon ni. tan ni la sina ken weka tan mi."

"tenpo ala la mi toki e ni: mi wile weka."

"kepeken ala e nimi. ni li lon."

"kepeken seme a?"

"kepeken ante sina. kon sina li ante. pilin sina li ante. wile sina li ante. tan ni la olin mi li weka. o pana e sona ni tawa mi:" meli li toki kepeken wawa lili. taso, ona li lukin wawa e mije. "tenpo pini la mi mute li olin ala e mi mute sama la tenpo ni la sina olin ala olin e mi? a ala!"

insa lawa la mije li sona e ni: ni li lon. taso, ni li ike tawa ona. ona li awen. kepeken wawa suli la ona li toki: "sina la ni li lon."

"ante li lon la ni li pona tawa mi. taso, ante li lon ala." meli li toki. "Sewi li sona e ni: lon ni li ike a tawa mi! taso, mi sona e ni: mi mute li kama sona e mi mute sama lon tenpo ni la sina olin ala e mi. mi jo ala e mani. taso, tawa sina la mani li suli a. sina kulupu e mi la sina kama pilin e ni: kulupu li ike. tan ni la mi toki kin e ni: sina ken weka tan mi."

mije li open toki. taso, meli li awen toki.

"mi wile e ni: ni li ike tawa sina. taso, tenpo kama lili la pilin ike sina li weka. sina kama toki insa e ni: ni li pona. tan kulupu pi mi mute la

sina kama ala jo e mani. tan ni la weka mi li pona. taso, mi wile e ni: lon sina li lon pona!"

meli li weka. mije li taso.

"Kon!" jan Sawuta li toki. "o pini! tan seme la sina pana e ike tawa mi?"

"sina lukin e sitelen ante wan!" Kon li kalama.

"ala!" jan Sawuta li kalama ike. "ala! mi wile ala lukin e ona. o pini!"

taso, Kon li kama jo e luka pi jan Sawuta. Kon li pana e jan Sawuta tawa sitelen ante.

ona li kama lon ma ante. ma ni li tomo lili. tomo ni li pona lukin ala. taso, ona li ike lukin ala kin. lon poka seli la meli li awen. ona li jo e tenpo sike lili li pona lukin mute a. ona en meli pi tenpo pini pi jan Sawuta li sama lukin. tan ni la jan Sawuta li toki insa e ni: meli ni li meli sama. taso, tenpo ni la jan Sawuta li lukin e *ona*. tenpo ni la ona li jo e tenpo sike mute. taso, ona li pona lukin awen. ona li awen lon poka pi meli lili ona. kalama mute li lon. kalama li kama tan jan lili mute. jan lili mute li lon. ona li tawa wawa li musi wawa. ale li nasa a! taso, meli li kalama musi. ni li pona mute tawa ona. jan lili li kama jo e meli lili li musi. mi wile e ni: mi musi sama jan lili lon poka pi meli lili. taso, mi pakala ala e ona. mi pakala ala e linja lawa pona. mi weka ala e len noka ona. jan lili li luka musi e sijelo ona. ni la mi ken ala. mi la ni li ike. taso, mi wile e ni: mi luka e uta ona. mi lukin e lukin ona. mi luka e linja lawa ona. mi wile e ni: mi musi sama jan lili lon poka ona la taso mi sona e ni: musi ni li suli a li pona a.

tenpo ni la kalama li kama tan lupa. jan lili li tawa wawa tawa lupa. lupa li kama open la mama mije li kama. ona li jo e ilo musi mute pi tenpo suno Lete e ijo pana ante. tenpo ni la nasa li open! jan lili li utala musi e mama mije ona. jan lili li sike e mama mije ona. jan lili li kama jo e ijo ale tan mama mije. kin la jan lili li kalama musi a! taso, tenpo kama la ona li kama lape li weka tawa supa lape ona.

tenpo ni la jan Sawuta li lukin e mama mije e meli lili pona. mije li awen lon poka seli. meli ona en meli lili ona li lon kin. jan Sawuta li toki

insa e ni: meli lili pona ni li meli lili ona la ni li pona a. taso, ni li lon ala. tan ni la jan Sawuta li pilin ike a.

"jan Pela o." mije li lukin e meli suli. "tenpo suno ni la mi lukin e jan pona sina. jan pona ni li tan tenpo pini sina."

"jan pona ni li seme?"

"o toki e ni: toki insa la ona li seme?"

"mi sona ala." meli li toki li awen. tenpo poka la ona li kalama musi li toki e ni: "jan Sawuta."

"ni li lon. mi tawa lon poka pi tomo esun ona. tan lupa lukin la mi lukin e ona. mi kute e ni: tenpo kama lili la jan pi kulupu esun ona li moli. taso, jan Sawuta li awen lon tomo esun. ona li taso. ona li taso a."

"Kon!" jan Sawuta li kalama ike. "o weka e mi tan ni!"

"mi toki e ni: ni li sitelen pi tenpo pini. tenpo pini la ni li lon." Kon li toki. "ni li pona ala tawa sina la ni li ala tan mi."

"o weka e mi!" jan Sawuta li kalama. "ni li ike mute tawa mi!"

jan Sawuta li lukin e Kon. lon sinpin Kon la jan Sawuta li lukin e sinpin pi jan ale pi tenpo ni. tan ni la ona li utala e Kon.

"o weka! o pana e mi lon tomo mi! o weka a!"

ona li utala. taso, Kon li utala ala li awen pona. tenpo ni la jan Sawuta li lukin e ni: suno lawa Kon li suno wawa a. tawa jan Sawuta la ni li ike. tan ni la jan Sawuta li kama jo e len lawa Kon li len e Kon.

Kon li kama len. taso, suno li awen. jan Sawuta li len wawa a. taso, suno li awen a.

tenpo ni la jan Sawuta li kama pilin lape mute. kin la ona li kama sona e ni: ona li lon tomo lape ona. ona li pana e len li kama anpa lon supa lape ona li kama lape.

LIPU III

KON TU

JAN SAWUTA LI KALAMA LAPE LA ona li kama lape ala li kama sewi. tenpo ni la ilo tenpo li kalama kin e tenpo suli Wan. tawa jan Sawuta la ona li wile kama lape ala lon tenpo ni tan ni: ona li ken toki tawa kon Tu tan jan Jakon Mali. taso, jan Sawuta li pilin ike tan ni: ona li sona ala e ni: kon li open e len seme pi supa lape ona. tan ni la ona li open e len ale li kama anpa kin li lukin e ale. kon li kama la jan Sawuta li wile toki tawa ona.

jan mute li tawa lon ma ale li alasa e ma sin e mani mute e pilin wawa. jan ni li ken pali e ijo mute. ona li toki e ni: ona li ken musi sama jan lili. anu la ona li ken moli e jan. lon insa pi ijo tu ni la ijo mute ante li lon. tan ni li jan ni li toki e ni: ona li ken pali e ale. mi toki ala e ni: jan Sawuta li sama jan ni. taso, o sona e ni: tawa jan Sawuta la kon pi lukin mute li monsuta ala tawa ona. kon li sama jan sin la anu la kon li sama soweli suli la jan Sawuta li pilin pona.

taso, kon pi lukin mute li monsuta ala tawa jan Sawuta la kon ala li monsuta suli tawa jan Sawuta. tan ni la ilo tenpo li kalama e tenpo suli Wan la kon li kama ala la jan Sawuta li pilin monsuta a. tenpo lili luka li kama li tawa. tenpo lili luka luka li kama li tawa. tenpo lili luka luka luka li kama li tawa. taso, kon li kama ala. tenpo ni la jan Sawuta li awen lon supa lape. ilo tenpo li kalama la suno li open li suno e supa lape. suno

ni li loje jelo li seli. taso, suno ni li monsuta suli tawa jan Sawuta. suno li kama tan seme? suno li pali e seme? jan Sawuta li toki insa e ni: ken la ona li kama seli li kama pakala tan seli wawa! taso, tenpo kama la ona li toki insa e ijo ante. sina anu mi li lon ni la mi mute li ken toki insa e ni kepeken tenpo lili. taso, mi mute li lon ala ni. tan ni la mi mute li ken toki insa kepeken wawa lili. taso, jan Sawuta li toki insa kepeken wawa suli. taso, tenpo kama la jan Sawuta li toki insa e ni: ken la suno li kama tan tomo ante. tan ni la ona li kama sewi li tawa noka tawa lupa.

jan Sawuta li luka e lupa la kalama uta nasa li kama. ona li toki e ni: o kama. tan ni la jan Sawuta li open e lupa.

tomo ni li tomo pi jan Sawuta. ni li lon. taso, ona li kama ante a. kasi laso li lon supa ale. tan ni la tomo li sama ma kasi. kili loje lili li lon li pana e suno lili. lipu kasi pi kasi mute li lon li pana e suno kin. tan ni la tomo li suno a. kin la seli wawa li lon tomo seli. tenpo pi jan Sawuta anu tenpo pi jan Mali la seli sama ni li lon ala. tenpo pini suli la seli sama li lon. supa anpa la moku mute li lon. ona li sama supa awen suli. moku waso suli en moku waso lili en moku soweli suli en moku soweli lili en moku soweli palisa en pan soweli en pan suwi en poki kala en kili loje en kili loje jelo en kili kiwen lili en kili suli en poki mute pi telo nasa seli li lon! sewi supa ni la jan suli pona li lon. ona li lukin pona a. ona li jo e ilo seli. ilo ni li lukin sama e ilo kalama. jan suli li jo e ilo ni lon sewi. tan ni la ilo ni li suno e jan Sawuta.

"o kama!" Kon li toki. "o kama! o sona e mi!"

kepeken wawa lili la jan Sawuta li kama. ona li lukin e anpa. lukin Kon li suno li pona. taso, jan Sawuta li wile ala lukin e ona.

"mi Kon pi tenpo suno Lete ni." Kon li toki. "o lukin e mi!"

kepeken pilin anpa la jan Sawuta li lukin e Kon. Kon li jo e len laso. selo len li jo e linja soweli walo. taso, len ni li len lili e sijelo Kon. jan Sawuta li ken lukin e sinpin sijelo ona. kin la noka Kon li len ala. lon lawa la Kon li jo e len lawa pi kasi. len li jo e kili loje lili mute e palisa mute pi kiwen telo. linja lawa ona li suli li kama anpa. sinpin ona li pona. lukin ona li suno. ona li jo kin e poka pi ilo utala. taso, ilo utala li lon ala.

"tenpo ala la sina lukin e jan sama mi!" Kon li kalama.

"tenpo ala." jan Sawuta li toki.

"tenpo ala la sina tawa noka lon poka pi kulupu mama mi anu seme? tan ni la mi toki e ni: mije sama mi pi tenpo suli." Kon li awen toki.

"toki insa mi la mi tawa ala." jan Sawuta li toki. "sina jo ala jo e mije sama mute?"

"sama nanpa 1800." Kon li toki.

"kulupu mama ni li wile e ijo mute!" jan Sawuta li toki lili.

Kon pi tenpo suno Lete ni li kama sewi.

"Kon o." jan Sawuta li toki kepeken anpa. "o pana e mi tawa ma pi wile sina. tenpo pimeja pini la mi tawa li kama sona e sona suli. tenpo pimeja ni la sina jo e sona la o pana e ona tawa mi."

"o luka e len mi!"

jan Sawuta li pali e ni.

tenpo ni la kasi laso en kili loje lili en moku waso suli en moku waso lili en moku soweli suli en moku soweli lili en moku soweli palisa en pan soweli en pan suwi en kala en kili loje en kili loje jelo en kili kiwen lili en kili suli en telo nasa la ale li weka a. tomo kin en seli wawa en suno en tenpo pimeja li weka. tenpo ni la jan Sawuta en Kon li lon nasin. tenpo ni li tenpo suno kama pi tenpo suno Lete. ko lete mute li lon. jan ale li weka e ko lete tan tomo ona tan nasin ona. kalama ni li pona.

sinpin tomo li pimeja. lupa lukin li pimeja suli. taso, ko lete li walo. lon nasin la ko lete li jaki. lupa pi ilo sike li lon nasin. lupa ni li tan tomo tawa mute. ni la ko lete li jelo li telo. sewi li pimeja. lon nasin lili la kon jaki li lon. kon jaki li kama tan seli mute. tawa jan Sawuta la kon jaki pi seli ale pi ma Pitani Suli li lon ni. ma tomo ni li pona ala. taso, jan ale li jo e pona mute.

jan mute li weka e ko lete. taso jan ni li pilin pona a. ona li kalama pona tawa jan sama. tenpo ken la ona li pana e sike pi ko lete tawa jan ante. tenpo ale la ona li kalama musi. tomo pi esun moku li awen open. poki suli pi kili kiwen lili li lon lupa pi tomo esun. kili pi selo mute li lon kin. ken la kili ni li lukin wile e meli lon nasin. kili suwi li lon kin. ona li kulupu li sama tomo suli. kulupu pi kili lili kin li lon anpa pi supa

sewi. kili kiwen lili ante li lon. lukin ona li sama ma kasi. kili loje en kili jelo li lon. ken ona li toki e ni: o pana e mi tawa tomo sina. kala jelo en kala walo li lon kin. ona li sona e ni: ijo pona li lon. kala li tawa wawa li pilin pona a.

tenpo kama lili la tomo esun ni li pini. taso, tenpo ni la ona li awen open. moku ale li pana e pona tawa lukin tawa kute tawa nena lawa. ale li pona. jan ale li pilin pona a li tawa nasa a. ona ale li pakala lili. ona ale li weka e moku ona li pana e mani tawa anpa. taso, jan ale li awen pona li utala ala. pilin pona mute li lon.

taso, tenpo kama lili la ilo kalama pi tomo sewi li kalama. ni la jan ale li tawa lon tomo sewi. tenpo sama la jan ante li kama tan nasin ale. ona li jo e moku li tawa lon tomo pi seli moku. jan ni li pona mute tawa Kon. ona li awen lon poka pi lupa pi tomo ni. jan li kama la Kon li pana e ko lili pona tawa moku tan ilo seli ona. ilo seli ni li nasa a. tenpo wan la jan tu li utala. taso, Kon li pana e telo lili tan ilo seli la jan tu li kama pona. ona tu li toki e ni: lon tenpo suno Lete la mi mute li utala ala.

tenpo poka la ilo kalama li pini. tomo pi moku seli li pini kin. taso, ilo pi seli moku li awen seli li weka e ko lete tan kiwen.

"sina pana e pilin uta seme kepeken ilo seli sina?" jan Sawuta li wile sona.

"pilin uta mi."

"ona li pona ala pona e moku ale lon tenpo ni?" jan Sawuta li wile sona.

"ona li pona e moku pi jan pona. ona li pona suli e moku pi jan pi mani ala."

"ni li tan seme?" jan Sawuta li wile sona.

"tan ni: moku ni li wile suli e pona."

"Kon o." tenpo ni la jan Sawuta li toki insa li toki e ni: "tan seme la sina en Sewi ale li wile anpa e jan ni?"

"mi!" Kon li kalama.

"tenpo suno sewi la sina weka e moku ona. taso, tenpo suno ni taso la ona li jo e moku pona." jan Sawuta li toki. "ni li lon anu seme?"

"mi!" Kon li kalama.

"tenpo suno sewi la sina wile pini e tomo esun ni." jan Sawuta li toki.
"ni li sama e ni: sina weka e moku."

"mi wile!" Kon li kalama.

"mi pakala la o pana e pona tawa mi. taso, jan li pali e ni la ona li kepeken e nimi pi kulupu mama sina." jan Sawuta li toki.

"ma ni la jan mute li lon." Kon li toki. "jan ni li pali e ike mute li kepeken e nimi pi kulupu mama mi. taso, kulupu mama mi li sona ala e jan ni. o sona e ni. o pana e ike tawa jan ni. o pana ala e ike tawa kulupu mama mi."

jan Sawuta li toki e ni: ona o awen sona e ni. tenpo poka la jan Sawuta en Kon li tawa lon ma tomo. sama tenpo pini la jan ante li ken ala kute e ona li ken ala lukin e ona. ona li tawa la jan Sawuta li kama sona e ni: Kon li suli. taso, ona li ken awen lon tomo lili sama tomo suli.

ken la wawa ni li pona tawa Kon. taso, anu la Kon li pona taso. anu la jan pi mani ala li pona tawa Kon. taso, tan li suli ala. tenpo ni la Kon en jan Sawuta li tawa lon tomo pi jan pali pi jan Sawuta. poka lupa la Kon li awen li pana e pona tawa tomo kepeken ilo seli ona. o toki insa e ni! jan Pan Latin li jo e mani lili. taso, Kon pi tenpo suno Lete ni li pana e pona tawa tomo lili ona.

tenpo ni la meli pi jan Latin li kama. len ona li len pi jan pi mani lili. taso ona li jo e linja kule mute. ni li pona lukin li wile e mani lili. meli Latin li pana e len supa lon supa moku. jan Palinta Latin li pona e meli Latin. jan Palinta li meli lili tu pi jan Latin. ona li jo kin e linja kule mute. jan Peta Latin li ilo li sike e kili ma lon poki moku. tan ni la len ona (len ni li len suli li tan mama mije ona. ona li pana e len tawa jan Peta tan ni: tenpo ni li tenpo suno Lete.) li luka e uta ona. tan ni la ona li awen sona e ni: ona li len e len pona a. tan ni la ona li wile tawa lon nasin. ni la jan ale li ken lukin e len pona ona. taso, tenpo ni la jan lili Latin tu li kama. wan li meli lili. ante li mije lili. ona tu li tawa wawa li kalama mute. ona li toki e ni: lon tomo pi seli moku la ona li pilin e kon moku kepeken nena lawa ona. ona li sona e ni: kon pi moku ni li tan waso lili ona. ona tu li pilin pona a li tawa musi. jan Peta li pali e seli li awen seli e kili ma.

"mama mije sina li lon seme?" meli Latin li toki. "kin la mije sama sina la lili Tin. kin la tenpo pini la jan Manta o kama. taso, ona li lon ala ni!"

"mama meli o! jan Manta li kama!" meli lili ante li kama li toki e ni.

"jan Manta li kama!" jan lili tu li kalama. "a a a!"

"pona tawa sina! sina o kama lon tenpo pini!" meli Latin li toki. ona li uta mute e jan Manta li kama jo e len lawa ona.

"tenpo pimeja pini la mi mute li jo e pali mute." jan Manta li toki. "kin la tenpo suno kama ni la mi mute wile pona e ale!"

"ni li suli ala. sina lon ni. ni li suli!." meli Latin li toki. "o awen lon poka seli. o seli e sijelo sina. pona!"

"mama mije li kama!" jan lili tu li kalama. ona li awen tawa wawa. "jan Manta o len!"

tan ni la jan Manta li len. jan Pan li kama. ona li len e len mute. len ona li pakala li jo e lupa mute. taso, jan Pan li alasa pona e len. ona li jo kin e lili Tin. taso, lili Tin li jo e ilo pi tawa noka. kin la lili Tin li jo e palisa kiwen lon noka ona!

"jan Manta li lon seme?" jan Pan li toki li lukin e ale.

"ona li kama ala." meli Latin li toki.

"ona li kama ala!" jan Pan li toki. pilin ona li kama ike. "lon tenpo suno Lete la ona li kama ala!"

ni li musi taso. taso, jan Manta li wile ala e ni: mama mije ona li pilin ike. tan ni li ona li kama li len ala. ona li tawa wawa tawa jan Pan li luka pona e ona. tenpo ni la jan lili tu li pana e lili Tin tawa tomo moku. tan ni la lili Tin li ken lukin e pan suwi.

jan Pan li luka pona e jan Manta. ona li pini la meli Latin li wile sona e ni: "tenpo suno ni la lili Tin li pona anu seme?"

"ona li pona mute." jan Pan li toki. "pona mute a. ona li awen taso la ona li toki insa e ijo nasa. tenpo pini lili la ona li toki e ni tawa mi: ona li wile e ni: jan ante li lukin e ona lon tomo sewi. ni li tan ni: ona li ken tawa ala. ona li toki e ni: lon tenpo suno Lete la ni li pona: jan li awen sona e ni: jan seme li pona e jan pi tawa ala e jan pi lukin ala."

jan Pan li toki e ni kepeken wawa lili. kin la ona li toki e ni kepeken wawa lili lili: lili Tin li kama jo e wawa li kama pona.

ilo pi tawa noka pi lili Tin li kalama. tenpo ni la lili Tin li kama. meli sama ona en mije sama ona li lon poka ona. ona li awen lon supa awen lili lon poka seli. tenpo ni la jan Pan li sike e poki pi telo suwi. ona li pana e poki lon seli. jan Peta en jan lili tu li tawa lon tomo pi seli moku. ona li kama jo e waso lili li kama kin tawa tomo. ona li pilin pona a!

kulupu mama ale li tawa wawa! tan ni la sina ken sona e ni: waso ni li waso suli a li waso taso a! tomo ni la ni li lon. meli Latin li seli e ko moku. (tenpo pini la ona li pali e ni.) jan Peta li pakala e kili ma kepeken wawa a. jan Palinta li suwi e ko pi kili loje. jan Manta li kama jo e poki moku. jan Pan en lili Tin li awen lon supa. jan lili tu li pana e supa awen ale. tenpo ni la jan lili tu li anpa li awen. ona li pilin pona a la ona li wile kalama pona! tenpo kama la jan ale li toki tawa Sewi. tenpo poka la meli Latin li kama jo e ilo kipisi. jan ale li awen lon tenpo lili. taso, meli Latin li kipisi e waso la pan insa li kama. jan ale li mu pona. lili Tin kin li luka e supa li toki e 'a!'.

waso li pona a! jan Pan li toki e ni: tenpo ale la waso ni li waso suli. jan ale li toki pona e pilin uta ona e suli ona e mani lili ona. waso en ko pi kili loje en ko pi kili ma la ale li moku suli. jan ale li ken moku e wile ona. kin la meli Latin li toki e ni (ona li lukin e kipisi moku lili lili): ona li moku ala e ale! taso, jan ale li moku e wile ona li pilin pona a. taso, tenpo ni la jan Palinta li weka e poki moku. tenpo sama la meli Latin li weka taso. ona li kama jo e pan suwi. tan ni la ona li pilin monsuta.

ken la ona li pini ala seli! ken la ona li kama pakala! ken la jan li kama li weka e ona! tan ni la jan lili tu li pilin ike a! ken la monsuta mute li kama!

a! taso ale li pona! kon telo li kama sewi tan pan suwi! pan suwi li kama tan poki. pilin pi nena lawa li pona a! len li weka. pilin pi nena lawa li sama tomo moku mute! pan suwi li lon! tenpo kama lili la meli Latin li kama lon tomo. ona li uta pona. ona li jo e pan suwi. pan suwi li sama sike kiwen. kin la ona li suno tan seli pi telo nasa. kasi lili kin li lon sewi ona.

pan suwi ni li pona a! jan Pan Latin li toki e ni: tenpo ale pi kulupu mama ona la pan suwi ni li suli. meli Latin li pilin pona. taso, tenpo ni la ona li ken toki e ni: ona li pilin monsuta tan ni: ona li wile pana e ko pan mute. jan ale li toki e pan suwi. taso, jan ala li toki e ni: pan suwi li lili la kulupu mama li suli. toki ni li ike a. jan Latin ala li toki e ni.

tenpo kama la moku li pini. ona li weka e len supa li weka e jaki tan supa li open e seli. ona li moku e telo nasa. ona li pona. kili loje li lon supa. kili kiwen lili li lon seli. tenpo ni la kulupu mama Latin li lon poka seli. lon poka pi jan Pan Latin la poki telo ale pu kulupu mama Latin li lon. taso, ni li poki lili tu wan taso.

taso, tawa kulupu mama Latin la poki ni li sama poki mani suli. jan Pan li pana e telo nasa tawa jan ale. jan ale li uta pona. jan Pan li pana: "tenpo suno Lete pona tawa mi mute ale! Sewi o pona e mi mute!" kulupu mama li toki kin e ni.

jan ante ale li pini toki la lili Tin li toki e "Sewi o pona e jan ale!"

lili Tin li awen lon poka pi mama mije ona. mama mije li luka wawa e luka lili pi lili Tin. ona li luka e ona sama ni: pilin monsuta ona la lili Tin li weka.

"Kon o." jan Sawuta li toki. ona li pilin e pilin sin. "tenpo kama la lili Tin li moli anu seme?"

"mi lukin e supa awen. supa ni li jo ala e jan." Kon li toki. "mi lukin e ilo pi tawa noka. taso, jan ala li jo e ilo. tenpo kama li ante ala la jan lili li moli."

"ala, ala!" jan Sawuta li toki. "ni li ike! Kon pona o toki e ni: ona li moli ala."

"sitelen ni li ante ala la jan ante ala pi kulupu mama mi li lukin e ona." Kon li pana. "tan seme? ona wile moli la ona o moli. ni la jan pi mani ala li weka."

jan Sawuta li kute e toki pi ona sama li lukin tawa anpa li pilin ike a.

"mije o." Kon li toki. "o weka e toki ike ni. o kama sona e jan pi mani ala. o kama sona e ma pi jan pi mani ala. tan seme la sina ken toki e ni: jan ni li moli la taso jan ante li moli ala? ken la tawa Sewi la sina sama

mani lili. taso, jan lili ni li sama mani mute mute a. Sewi o! mi kute e ni: pipi lon lipu kasi li toki e ni: pipi lon jaki li wile weka!"

tan toki ni la jan Sawuta li kama anpa li lukin tawa anpa. taso, tenpo poka la ona li lukin e sewi tan ni: ona li kute e nimi ona.

"jan Sawuta!" jan Pan li toki. "mi pana e jan Sawuta tawa sina. tan ona la moku ni li ken lon!"

"ni li lon a." meli Latin li kalama. ona li pilin ike. "mi wile e ni: ona li lon ni la mi ken pana e toki insa mi tawa ona. ona li ken moku e ni. mi wile kin e ni: ona li wile moku mute."

"jan olin mi o." jan Pan li toki. "jan lili. tenpo suno Lete."

"lon tenpo suno Lete taso la" meli li toki "mi pana e pona tawa jan ni. lon ma ale la ona li jan ike suli. jan Pan o, sina sona e ni! jan ala li sona suli e ni!"

"jan olin mi o." jan Pan li toki lili. "tenpo suno Lete."

"tan tenpo suno Lete tan sina la mi pana e pona tawa ona." meli Latin li toki. "taso, tan ona ala la mi pana e pona. pona tawa jan Sawuta! tenpo suno Lete pona en tenpo sike sin pona tawa ona! mi sona e ni: ona li pilin pona a!"

tenpo kama la jan lili li pana kin e pona. taso, tenpo ni li tenpo ike. tenpo ale la tenpo ni li tenpo ike taso. lili Tin li pana kin e pona. taso, ni li ike a tawa ona. tawa kulupu mama la jan Sawuta li jan ike. ona li toki e nimi pi jan Sawuta la ale li kama pimeja.

tenpo ike li weka la ale li kama pona a. nimi pi jan Ike Sawuta li weka. ni li pona a. jan Pan li toki e ni: ona li sona e pali. jan Peta li pali e pali ni la ona li ken kama jo e mani. jan lili tu li kalama musi mute tan ni: jan Peta li kama e jan esun. jan Peta li toki insa mute sama ni: ona li wile sona e ni: ona li pana e mani mute ona lon seme. jan Manta li toki e ni: ona li pali lon tomo esun pi len lawa. ona li toki e ni: ona li pali mute. tan ni la tenpo suno kama la ona li wile lape mute. taso, ona li toki kin e ni: tenpo suno pini la ona li lukin e jan pi mani mute. jan ni li lukin sama jan Peta. tan ni la jan Peta li pilin suli li musi sama jan pi mani mute. tenpo ale la jan ale li moku e kili kiwen lili e telo nasa. tenpo pini

la kulupu mama li toki musi e kalama musi. lili Tin li jo e kalama uta lili. taso, ona li toki musi pona a.

ni li sewi ala. ni li wawa ala. kulupu mama ni li pona lukin ala. ona li jo ala e len pona. len noka ona li jo e lupa mute. tenpo pini la ona li wile esun e ijo ona tan ni: ona li wile e mani. taso, ona ale li pilin pona. kulupu ni en tenpo ni en ona sama li pona mute tawa ona. tan suno pi ilo seli Kon la ona li lukin pona a. Kon en jan Sawuta li weka la jan Sawuta li awen lukin e ona. ona li awen lukin a e lili Tin.

tenpo ni la pimeja suli li kama. ko lete li kama tan sewi. Kon en jan Sawuta li tawa lon nasin. ona li lukin e suno tan seli lon tomo mute. suno ni li pona. ona li lukin e moku pona e len pona e jan lili pona e jan pona mute e meli pi pona lukin mute.

tenpo ni la jan mute li lon nasin. tan ni la sina ken toki insa e ni: jan ala li lon tomo! taso, tomo mute li jo e seli mute e moku mute. jan mute li tawa lon tomo ale. tan ni ale la Kon li pilin pona a! ona li pilin wawa li pana mute e pona tawa jan ale! ona li lon poka pi jan pi open seli la jan pi open seli li kama pona a. taso, jan ni li sona ale e ni: Kon li lon. taso, ona li kama pona!

taso, tenpo ni la Kon en jan Sawuta li kama lon ma sin. ma ni li pimeja li kiwen li jo e telo lete mute e kiwen suli mute. kasi li lon ala. tenpo ni la suno li kama weka. tan ni la tenpo lili la ale li loje sama seli. taso, tenpo kama lili la suno li weka. ale li pimeja.

"ma ni li seme?" jan Sawuta li wile sona.

"ma ni la jan li pali e lupa li alasa e kiwen mani." Kon li pana. "taso, jan ni li sona e mi. o lukin!"

tan tomo lili la suno li kama. Kon en jan Sawuta li tawa lon tomo ni. ona li kama insa la ona li lukin e jan pona mute. mije wan li lon. ona li jo e tenpo mute mute a. meli li lon poka ona. jan lili ona li lon. jan lili pi jan lili li lon. jan lili pi jan lili pi jan lili li lon. ale li jo e len pi tenpo suno Lete. mije li toki musi e kalama musi pi tenpo suno Lete. uta kalama ona li wawa lili. kalama pi kon tawa li weka e uta kalama ona. taso, jan ale li toki musi kin.

taso, Kon li awen ala. ona li luka e ni tawa jan Sawuta: o luka e len ona. tenpo kama la ona li weka. ona li tawa lon seme? lon telo suli? lon. jan Sawuta li lukin e ni: ma li weka. kiwen monsuta mute li lon. telo li kalama suli a. telo li pakala e ma sama monsuta.

lon kiwen lili la tomo suno li lon taso. lon poka tomo ni la telo li wawa li monsuta. kasi mute pi telo suli li lon sinpin pi tomo suno. waso pi telo suli li lon kin. ona li tawa kon mute li alasa e kala.

taso, lon ni kin la tenpo suno Lete li lon. mije tu li pali e seli lili. tan ni la suno lili li kama lon sewi pi telo suli. mije ni li luka e luka ante li toki e ni: tenpo suno Lete pona! ona li moku e telo nasa ike. tenpo ni la mije pi tenpo sike mute li open toki musi. sinpin ona li pakala li lukin sama tomo tawa telo pi tenpo mute. taso, ona li toki musi kepeken wawa sama kon tawa.

kin la Kon li tawa. ona li tawa lon sewi pi telo suli kepeken wawa mute. tenpo kama la ona li lon weka a tan ma. ni la tomo tawa telo li lon. Kon en jan Sawuta li lukin e jan ale. ona li lukin e jan lawa e jan lukin e jan pali ale. jan ale li toki insa e tenpo suno Lete. ona li toki e tenpo suno Lete tawa jan ante. tenpo suno ni la jan ante li pona a tawa jan ante. kin la jan ale li awen sona e kulupu mama ona. tan ni la ona li pilin pona a.

tenpo ni la jan Sawuta li toki insa mute. ona li toki insa e ni: tomo tawa telo ni li ike. jan ni li pilin monsuta. telo suli li monsuta sama moli. ni ale li ike. taso, tan ni la kalama sin li monsuta tawa jan Sawuta. kalama sin li kalama musi mute. jan Sawuta li lukin li kama sona e ni: tenpo ni la Kon en ona li lon tomo sin. tomo ni li suno li seli. kalama musi li kama tan jan Ten. tenpo ni la jan Sawuta li lon tomo pi jan Ten. Kon li lon ni kin. ona li lon poka pi jan Sawuta li uta pona tawa jan Ten.

"a a a!" jan Ten li kalama musi. "a a a!"

jan Ten li jo e kalama musi pona a. sina sona e jan pi kalama musi suli la o pana e ona tawa mi. mi wile sona e jan ni.

ni li lon: jaki en ike li ken kama tawa jan sin tan jan ante. taso, ni li lon kin: pona en kalama musi kin li ken kama tawa jan sin tan jan ante.

tan ni la jan Ten li kalama musi la meli ona li kalama musi kin. kin la jan pona ale ona li kalama musi.

"a a a! a a a!"

"ona li toki e ni: tenpo suno Lete li pakala! ni li lon!" jan Ten li kalama. "kin la ni li lon tawa ona!"

"ni li ike a!" meli pi jan Ten li toki. o pona tawa meli. ona li toki e lon. meli ni li pona lukin. ona li pona lukin mute a. uta ona en lukin ona en sinpin ona la ale li pona a!

"ona li nasa." jan Ten li toki. "ni li lon. taso, ike ona li pana e ike tawa ona. tan ni la mi toki ike ala tawa ona."

"taso, ona li jo e mani mute." meli li toki. "sina toki e ni tawa *mi*."

"olin mi o, tan seme?" jan Ten li toki. "ona li kepeken ala e mani ona. ona li pali ala e pona kepeken mani ona. ona li pilin pona ala kepeken mani ona. ona li pona ala e mi mute kepeken mani ona." (tan toki ni la jan Ten li kalama musi kin.)

"ona li pona ala tawa mi." meli li toki. meli sama pi meli en meli ale li toki sama.

"mi pilin ike ala tawa ona." jan Ten li toki. "mi wile ala e ni: mi pilin ike tan ona. jan seme li pilin ike mute tan pali ona? tenpo ale la ona taso li pilin ike mute. ona li toki insa e ni: mi mute li pona ala tawa ona. seme li kama tan ni? ona li jo ala e moku ni."

"lon! ona li jo ala e moku pona a!" meli li toki. jan ale li toki e sama. ni li lon: moku li pona a. mi mute li sona e ni tan ni: tenpo pini lili la jan ale li pini moku. tenpo ni la moku suwi li lon supa. kin la jan ale li lon poka seli.

"ni li pona tawa mi." jan Ten li toki. "pilin mi la jan pi pali moku li ike lili. jan Tapa o, sina toki e seme?"

tenpo ni la jan Tapa li lukin e meli sama pi meli pi jan Ten. tan ni la ona li toki e ni: jan pi meli ala li ike li ken ala toki e ijo. tan ni la meli sama ni li kama loje.

"jan Ten o awen toki." meli pi jan Ten li toki. "tenpo ale la ona li pini ala e toki ona. ona li mije nasa!"

jan Ten li kalama musi sin. jan ante ale li kalama musi kin. meli sama li alasa pini e kalama musi ona. taso, kalama musi pi jan Ten li wawa a. tan ni la ona li kalama musi kin.

"mi wile toki e ni:" jan Ten li toki. "pilin ike ona li pali e ni taso: ona li ken ala jo e tenpo pona. ni li ken ala pakala e ona. mi sona e ni: ona li jo ala e jan pona mute lon tomo esun ona lon tomo ona. tan ni la mi wile pali e ni: tenpo sike ale la mi tawa lon tomo esun ona li toki e ni: tenpo suno Lete pona! ona li ken toki ike lon tenpo suno Lete. taso, mi wile e ni: ona li ante e toki insa ona. ken la tenpo sike ale la mi kama li toki e ni: jan Sawuta o! sina pilin e seme? tan ni la ken la ona li pilin pona lili. ken la tan ni li ona li pana e mani lili tawa jan pali ona. mi toki insa e ni: tenpo suno pini la ona li ante lili."

tan toki ni la jan ale li kalama musi. ona li toki insa e ni: jan Sawuta li ante ala. taso, ni li suli ala tawa jan Ten. ona li wile e ni taso: jan ale li kalama musi. tan ni la ona li kalama musi kin li pana e telo nasa tawa jan ante.

tenpo poka la jan ale li toki musi. toki musi li pona a tawa kulupu mama ni. mi toki e ni: jan ale li ken kalama musi pona a. jan ale la jan Tapa li ken toki musi pona mute. meli pi jan Ten li kalama e kalama musi lon ilo musi. kalama musi wan li lili li pona. sina ken kama sona e ona kepeken tenpo lili. kalama ni li tan meli sama pi jan Sawuta. jan Sawuta li kute e kalama ni la ona li awen sona e sitelen ale tan kon pi tenpo suno Lete pini. tan ni la jan Sawuta li pilin mute. ona li toki insa e ni: ona li kute e kalama ni lon tenpo sike pini la ona li kama pona. ken la ona li ken kama pona kepeken ona sama taso li wile ala e kon pi jan Jakon Mali.

taso, jan ale li kalama musi ala lon tenpo ale. tenpo poka la ona li musi sama jan lili. musi ni li pona. lon tenpo suno Lete la ni li pona suli. ni li tan ni: lon tenpo suno Lete la Sewi li jan lili. tenpo wan la ona li musi e musi Jan Pi Lukin Ala. wan la jan Tapa li jan pi lukin ala. taso, mi pilin ala e ni: jan Tapa li ken ala lukin. mi toki insa e ni: jan Tapa en jan Ten li toki sama e ni: lukin pi jan Tapa li kama len la taso, ona li ken awen lukin. mi toki insa e ni tan ni: jan Tapa li alasa e meli sama taso. ni

li nasa a. meli li tawa la jan Tapa li tawa kin. sina kama lon poka pi jan Tapa la ona li alasa luka e sina. taso, ni li musi taso. ona li alasa lili li tawa lon meli. ona li pali e ni tawa jan mute. tenpo mute la meli li toki e ni: ni li pona ala. ni li lon. taso, tenpo poka la meli li kama lon poka sinpin. tan ni la ona li ken weka ala. tenpo ni li jan Tapa li luka e ona. jan Tapa li luka e luka ona e sinpin ona e uta ona. ni li ike a! tenpo poka la jan Tapa en meli li len e ona sama li tawa lon taso. mi sona e ni: tenpo ni la meli li toki e ike ni tawa jan Tapa.

meli pi jan Ten li musi ala e musi Jan Pi Lukin Ala. ona li awen lon supa. Kon en jan Sawuta li lon poka ona. taso, ona li musi e musi sin. ni li musi toki. musi ni la meli pi jan Ten li pona a. jan ale li musi kin e musi ni. jan Sawuta kin la ona li musi e musi ni. ona li awen sona ala e ni: jan ante li ken ala kute e ona. taso, ona li musi li kalama suli. tenpo mute la ona li pana e toki pona. ona li sona mute li ken musi toki pona a.

ni li pona mute tawa Kon. jan Sawuta li toki e ni tawa Kon sama mije lili: ona li ken ala ken awen lon tomo ni? taso, Kon li toki e ni: ona li ken ala.

"Kon o! musi ni li musi sin." jan Sawuta li toki. "mi wile awen lon tenpo lili taso. tenpo lili taso!"

musi ni li musi Lon Anu Ala. jan Ten li toki insa e ijo. jan ale li wile kama sona e ijo ni. jan ale li toki e wile sona tawa jan Ten. taso, jan Ten li ken toki e "lon" anu "ala" taso. jan ale li toki e wile sona mute. tan ni la ona li kama sona e ni: ijo pi jan Ten li soweli li soweli pi moli ala li soweli ike li soweli monsuta li soweli pi kalama ike li lon ma tomo Lonton li tawa lon nasin li jo ala e jan lawa li musi ala li lon tomo soweli ala li lon tomo moku ala li soweli tawa ala li soweli wawa ike ala li soweli lili ala. tan wile sona ale la jan Ten li kalama musi mute. tenpo ni la meli sama li toki e ni:

"mi sona e ijo! jan Ten o! mi sona! mi sona a!"

"ijo li seme?" jan Ten li kalama.

"ijo li jan Sawu-u-u-uta!"

lon la ni li ijo. tan ni la jan ale li pilin pona. taso, jan wan li toki e ni: ona li toki e "ijo li soweli wawa ike anu seme?" la jan Ten li wile toki e "lon."

"jan Sawuta li pana e musi mute tawa mi mute." jan Ten li toki. "tan ni la mi mute wile pana e pona tawa ona. ni la telo nasa pona li lon. mi sewi e ni li toki e 'jan Sawuta!'."

"pona! jan Sawuta!" jan ale li kalama.

"tenpo suno Lete pona en tenpo sike sin pona tawa mije ni!" jan Ten li toki. "ona li wile ala e ni. taso, mi pana kin e ni. jan Sawuta!"

jan Sawuta li pilin pona a. tan ni la ona li wile pana e pona tawa jan ale. jan ale li ken ala kute e ona. taso, ona li wile toki mute. taso, tenpo ni la sitelen ni li weka. Kon en jan Sawuta li weka.

ona li lukin e mute li tawa weka li tawa lon tomo mute. taso, ma ale la ale li kama pona. Kon li awen lon poka pi jan pi sijelo ike la ona li pilin pona. Kon li awen lon ma weka la jan li awen sona e ma pi mama ona. Kon li awen lon poka pi jan pi mani ala la ona li pilin sama jan pi mani mute. lon tomo pali en tomo pi jan ike en tomo pi sijelo ike en ma ike ale la Kon li pana e pona li pana e sona ni tawa jan Sawuta.

tenpo pimeja ni li sama tenpo mute a. tan ni la jan Sawuta li toki in sa e ni: tenpo suno mute li kama li tawa. taso, tenpo ale la tenpo suno Lete li lon. ni kin li nasa: jan Sawuta li ante ala. taso, Kon li ante mute. Kon li kama lukin sama jan pi tenpo mute. jan Sawuta li lukin e ni. taso, ona li toki ala e ni. taso, tenpo kama la Kon en jan Sawuta li weka tan musi pi jan lili la jan Sawuta li lukin e ni: linja lawa Kon li kama walo. tenpo ni la ona li lon ma suli.

"Kon li jo e tenpo lili taso anu seme?" jan Sawuta li wile sona.

"lon mi li lili a." Kon li toki. "tenpo pimeja ni la mi moli."

"tenpo pimeja ni!" jan Sawuta li kalama.

"tenpo pimeja ni. lon tenpo suli luka luka tu. o kute! tenpo ni li kama!"

tenpo ni la ilo kalama pi ilo tenpo li kalama e ni: tenpo lili luka luka luka li kama la tenpo suli luka luka tu li kama.

"mi wile e ni: sina pilin ike ala tan ni." jan Sawuta li toki li lukin e len Kon. "taso, mi wile sona e ni: mi ken lukin e ijo lon anpa pi len sina. ijo li seme? ijo li lukin sama noka palisa soweli."

"ni li ken. ona li jo e sijelo lili." Kon li toki kepeken pilin ike. "o lukin." tan len Kon la jan lili tu li kama. ona li lukin ike a li lukin monsuta a. ona li awen lon anpa li luka e len Kon.

"mije o lukin e ni! o lukin e anpa!" Kon li kalama.

mije en meli li lon. sijelo ona li jelo. ona li lili li jaki li anpa. ona li lukin ala sama jan lili. ona li lukin sama jan pi tenpo mute. ona li monsuta suli.

jan Sawuta li pilin monsuta. ona li weka tan jan lili. jan Sawuta li wile toki e ni: jan lili li pona. taso, toki li kama ala. nimi ni li wile ala toki e lon ala ni.

"Kon o! sina mama pi jan lili ni?" jan Sawuta li toki e ni taso.

"Jan Ale li mama pi jan lili ni." Kon li toki li lukin anpa tawa ona. "ona li wile e pona tan mi. mije li Sona Ala. meli li Wile. o monsuta e tu. taso, o monsuta suli e mije. mi lukin e ni: lon lawa ona la Pakala li sitelen. o toki e ni: ni li lon ala!" Kon li kalama li luka tawa ma tomo. "jan li toki e ni la o pakala e ona! o kama sona e ni: ni li pakala e kulupu sina! tan ni la pini li kama!"

"pona li kama tawa jan lili ni anu seme?" jan Sawuta li kalama.

"tomo awen li lon anu seme?" Kon li toki. Kon li lukin e jan Sawuta li toki e nimi pi jan Sawuta. "tomo pali li open anu seme?"

ilo kalama li kalama e tenpo suli luka luka tu.

jan Sawuta li lukin wawa. taso, ona li ken ala lukin e Kon. kalama li pini la jan Sawuta li awen sona e toki pi jan Jakon Mali. jan Sawuta li lukin sewi li lukin e kon pimeja. Kon li len kepeken len pimeja li tawa sama kon tawa. Kon li kama tawa jan Sawuta.

LIPU IV

KON PINI

KON LI TAWA KEPEKEN TENPO MUTE. Kon li kalama ala li kama. Kon li lon poka pi jan Sawuta la jan Sawuta li kama anpa. ni li tan ni: Kon li tawa la ona li pana e monsuta.

Kon li jo e len pimeja mute. sina ken ala lukin e lawa ona e sinpin ona e sijelo ona. Kon li lukin sama tenpo pimeja. sina ken lukin e luka wan Kon taso.

Kon li kama lon poka pi jan Sawuta. tawa jan Sawuta la Kon li sewi li suli. tan pilin nasa Kon la jan Sawuta li pilin monsuta. jan Sawuta li sona e ni taso. Kon li toki ala li tawa ala.

"sina Kon pi tenpo suno Lete kama anu seme?" jan Sawuta li toki.

Kon li toki ala. taso, ona li luka tawa anpa.

"sina pana e sitelen pi tenpo kama tawa mi." jan Sawuta li awen. "Kon o. ni li lon anu seme?"

len lawa pi Kon li tawa lili. ni li sama ni: Kon li tawa e lawa ona tawa anpa. Kon li pali e ni taso.

tenpo ni la jan Sawuta li sona pona e kon mute. taso, Kon ni li mon-suta suli a tawa jan Sawuta. noka ona li tawa mute. tan ni li ona li ken ala tawa. Kon li lukin e ni li awen.

taso, tan ni la jan Sawuta li kama monsuta mute. tan ni la jan Sawuta li sona e ni: lon monsi pi len la Kon li jo e lukin li ken lukin e ona. taso, jan Sawuta li alasa mute li ken lukin e luka taso e pimeja taso.

"Kon pi tenpo kama o!" jan Sawuta li kalama. "tan kon ale la sina monsuta suli tawa mi. taso, mi sona e ni: sina alasa pona e mi. kin la tenpo kama la mi wile kama mije ante. tan ni la mi awen lon poka sina. kin la mi pilin pona tan ni. taso, sina ken toki ala toki tawa mi?"

Kon li toki ala. ona li luka tawa sinpin.

"o pana e mi!" jan Sawuta li toki. "o pana e mi! tenpo kama lili la tenpo pimeja li pini. mi sona e ni: tenpo ni li sama mani mute tawa mi. Kon o pana e mi!"

Kon li tawa. jan Sawuta li tawa lon monsi Kon. len Kon li tawa e ona.

Kon en jan Sawuta li kama tawa ma tomo. taso, tawa jan Sawuta la ona li tawa ala. tawa jan Sawuta la ma tomo li kama tawa ona. taso, ni li suli ala. Kon en jan Sawuta li lon insa pi ma tomo. jan esun mute li lon. ona li tawa mute li esun mute li kama jo e mani mute. ona li toki tawa ona sama. jan Sawuta li sona pona e pali ni.

Kon li pini lon poka pi jan esun mute. jan Sawuta li lukin e ni: Kon li luka tawa jan ni. tan ni la jan Sawuta li kama li kute.

"ala." jan pi sijelo suli li toki. "mi sona e lili. mi sona e ni taso: ona li moli."

"ona li moli lon tenpo seme?" jan ante li wile sona.

"tenpo pimeja pini."

"tan seme? seme li pakala e ona?" jan tu wan li toki. tenpo sama la ona li kama jo e ko pi kasi jaki tan poki suli. "mi toki insa e ni: tenpo ale la ona li moli ala."

"Sewi li sona taso." jan wan li toki li kalama lape.

"ona li pana e mani ona tawa jan seme?" jan ante pi sinpin loje li toki. ona li jo e ijo sijelo lon nena sinpin ona. ona li toki la ijo sijelo li tawa sama lipu sijelo pi lawa waso.

"mi sona ala." jan pi sijelo suli li toki. ona li kalama lape kin. "mi toki insa e ni: ona li pana e mani tawa kulupu esun ona. ona li pana e mani tawa *mi* ala. mi sona e ni taso."

tan ni la jan ale li kalama musi.

"ona li pana e mani lili tawa kulupu moli." jan sama li toki. "mi sona ala e ni: jan seme li tawa. ken la mi mute li kulupu li tawa anu seme?"

"moku li lon la mi ken tawa." jan pi sinpin loje li toki. "taso, mi wile e moku."

jan ale li kalama musi kin.

"kulupu moli li suli ala tawa mi." jan wan li toki. "tenpo ala la mi len e len pimeja li moku. taso, jan ante li tawa la mi tawa kin. mi toki insa e ni: mi jan pona suli ona. mi mute li lukin e ona sama la mi mute li awen li toki. pona tawa sina!"

jan ale li weka. jan Sawuta li sona e jan mute ni. jan Sawuta li lukin tawa Kon li wile sona e ni: toki ni li suli tan seme?

Kon li tawa lon nasin. ona li luka tawa jan tu. jan Sawuta li kute kin. tan ni la ken la jan Sawuta li kama sona e suli pi toki pini.

jan Sawuta li sona pona kin e jan ni. ona li jan esun li jo e mani mute li suli mute. jan Sawuta li alasa e ni: lon esun la ona li pona tawa jan ni. taso, lon esun taso.

"sina pilin e seme?" wan li toki.

"sina pilin e seme?" ante li toki.

"pona!" wan li toki. "jan Ike li weka."

"mi kute e ni." ante li pana. "lete li lon, anu seme?"

"ni li tenpo pi tenpo suno Lete. sina tawa musi lon telo kiwen anu seme?"

"ala. ala. tenpo kama la ken la mi pali e ni. pona tawa sina!"

ona li toki ala e nimi mute. ni li kulupu ona li toki ona li weka ona.

tenpo wan la jan Sawuta li pilin nasa tan ni: tawa Kon la toki ni li suli. taso, jan Sawuta li pilin kin e ni: ijo suli li lon. tan ni la ona li toki insa e tan. jan ni li toki ala e jan Jakon. jan Jakon li moli lon tenpo pini. tenpo kama li suli tawa Kon ni. kin la jan Sawuta li sona ala e ni: jan ni li toki e jan seme. taso, jan Sawuta li sona e ni: toki ale ni li suli tawa pona ona. tan ni la ona li kute pona li lukin pona. kin la ona li wile lukin e ona sama pi tenpo kama. tan ni la jan Sawuta li pilin e ni: ona li kama sona e suli pi toki ni.

jan Sawuta li alasa e ona sama. tenpo ale la jan Sawuta li lon ma ni lon tenpo ni. taso, tenpo ni la jan ante li lon. jan Sawuta li lon ala. jan Sawuta li lukin ala e ona sama. taso, ni li nasa ala tawa ona tan ni: ona li wile ante e ona. ken la ona li lukin e ante ni.

lon poka pi jan Sawuta la Kon li awen. ona li kalama ala li pimeja. ona li luka tawa jan Sawuta. tan ni la jan Sawuta li sona e ni: Kon li lukin e ona. tan ni la jan Sawuta li pilin lete.

Kon en jan Sawuta li weka li tawa lon ma ante. ma ni li lon ma tomo. tenpo ala la jan Sawuta li kama lon ni. taso, ona li sona e ma ni. ma ni li pimeja li ike. lon ni la nasin li lili li ike. tomo ale li pakala. jan li nasa li jo ala e len li ike lukin. lupa li pana e pilin jaki pi nena lawa. ma ale li lukin sama ike sama jaki sama pilin ike.

insa pi ma ni la tomo esun li lon. lon tomo ni la jan li ken esun e ijo lili li kama jo e mani lili. tomo ni la kiwen en len pakala en poki en kiwen sijelo en insa soweli li lon. kin la ilo open en kiwen palisa en linja kiwen en ilo weka en ilo nanpa li lon supa anpa. len jaki en ko soweli en nena pi kiwen sijelo li jo e jaki mute. mije pi tenpo mute li lon ni. ona li lon poka pi poki seli. lon supa sewi la linja li lon. len pakala li lon anpa linja. kepeken ni la mije li alasa weka e kon lete. mije li jo e palisa kon pi kasi jaki li kon e ona kepeken pilin pona.

jan Sawuta en Kon li kama lon tomo esun. tenpo ni la meli li kama. ona li jo e poki mute. taso, tenpo sama la meli ante li kama. ona li jo e poki kin. kin la mije li kama. ona li jo e len pimeja walo. ona ale li lukin e ona sama li awen lon tenpo lili. ona ale li sona ala e ni: ona ante li kama kin. taso, tenpo kama lili la ona ale li kalama musi.

"meli pi pona tomo o kama!" meli wan li kalama. "tenpo poka la meli pi pona len o kama. tu wan la mije pi anpa moli o kama. jan To o lukin! mi mute ale li kama lon ni lon tenpo sama!"

"ni li ma pona." jan To li toki li anpa e palisa kon ona. "o kama lon tomo suli. sina ale li pona tawa mi. o awen. mi pini e lupa. a! lupa li kalama ike! kiwen ale lon ni la kiwen lupa li pakala suli. sama ni la kiwen sijelo ale lon ni la kiwen sijelo mi li jo e tenpo suli. a a! jan ale li sama pali ona. ni li pona. o kama lon tomo suli. o kama lon tomo suli."

tomo suli li ma lon monsi pi len pakala. jan To li pona e seli li open e suno.

tenpo sama la meli wan li anpa e poki ona li kama anpa lon supa awen. ona li lukin tawa jan ante kepeken pilin suli.

"meli Tinta o! ni li nasa." meli li toki. "taso, jan ale li ken pona e ona sama. tenpo ale la *ona* li pona e *ona* sama."

"ni li lon a!" meli pi pona len li toki. "mije ale la ona li pali suli e ni."

"tenpo ni la o kama! o pilin ala monsuta. mi mute li utala ala e ona sama. ni li lon ala lon?"

"ni li lon!" meli Tinta en mije pi anpa moli li toki. "ni li pona tawa mi."

"pona!" meli li kalama. "ijo lili li weka la ni li ike ala tawa jan moli."

"ni li lon." meli Tinta li toki li kalama musi.

"ona li wile awen jo e ijo ni lon tenpo moli la ona li pona tawa jan ante." meli li awen. "taso, ona li pona ala. tan ni la lon tenpo moli la ona li taso. jan ala li pona e ona. ona li moli taso."

"nimi ni li lon mute a!" meli Tinta li toki. "ona li ike la ike li kama tawa ona."

"mi wile e ni: mi kama jo e ijo mute." meli li toki. "taso, mi ken kama jo e ni taso. jan To o open e poki mi. o toki e mani pi poki mi. mi pilin monsuta ala. jan ante li ken lukin e poki mi. mi mute ale li sona e ni: mi mute li kama jo e ijo. ni li ike ala. jan To o open e poki."

taso, ni li ike tawa jan ante. tenpo wan la mije pi anpa moli li pana e poki *ona*. lili taso li lon. ona li jo e lipu e poki pi ilo sitelen e sike len lili e len lili pi anpa lawa. jan To li lukin e ale li sitelen e nanpa mani lon sinpin.

"ni li mani sina." jan To li toki. "mi kama moli la mi pana ala e mani wan mute. jan seme li kama lon tenpo ni?"

meli Tinta li pana e poki ona. len en ilo moku lili en len noka li lon. jan To li sitelen e mani ona lon sinpin sama mani mije.

"tenpo ale la mi pana e mani mute tawa meli. ni li ike mi. tan ni la mi kama jo e mani ala." jan To li toki. "ni li mani sina. sina toki e 'mi wile e mani mute' la mi weka e mani wan."

"jan To o. tenpo ni la o lukin e poki *mi*." meli wan li toki.

jan To li kama anpa li open e poki. ona li kama jo e ijo suli pimeja.

"ni li seme?" jan To li toki. "len pi supa lape!"

"lon!" meli li toki li kalama musi. "len pi supa lape!"

"sijelo ona li anpa lon supa lape la sina anpa e len ni. ni li lon ala lon?"

jan To li toki.

"ni li lon." meli li pana. "mi pali ante tan seme?"

"sina sona e nasin ni: sina ken kama jo e mani mute." jan To li toki.

"kin la sina pali e ni."

"mi ken kama jo e ijo tan ona la mi kama jo. ni li lon a tan ni: ona li mije ike. tan ni la mi pilin ike ala. ni li lon." meli li toki kepeken pilin pona. "o pana ala e telo pimeja lon len lape."

"ni li len lape ona anu seme?" jan To li wile sona.

"ni li len lape pi jan ante seme?" meli li pana. "tenpo ni la ona li ken ala pilin lete."

"mi wile e ni: ijo pi moli ona li ken ala kama tawa mi li ken ala pakala e mi. ni li lon ala lon?" jan To li toki li pini e pali li lukin tawa sewi.

"o pilin monsuta ala." meli li toki. "ni li lon la mi awen ala. ona li pona ala tawa mi. a! o lukin mute e len sijelo ni. ona li jo ala e lupa li pakala ala. ni li len pona a. taso, jan ante li wile weka e ona."

"sina wile toki e seme?" jan To li wile sona.

"ona li kama lon insa ma la ona li jo e len ni." meli li toki li kalama musi. "jan nasa li wile e ni. taso, mi kama jo e len. ni li pona a."

toki ale ni li ike mute a tawa jan Sawuta. jan ni li awen li lukin e ijo pi mije moli. jan Sawuta li lukin e jan kepeken pilin ike a. jan ni li esun e sijelo pi mije moli la jan Sawuta li pilin ike suli ala.

"a a!" meli li kalama musi. jan To li pana e poki mani tawa ona. meli li toki: "ni li pini! ona li lon la ona li monsuta tawa jan ale. tenpo ni la ona li moli la ona li pana e mani tawa mi mute! a a a!"

"Kon o!" jan Sawuta li toki kepeken pilin monsuta. "mi sona. mi sona. mi ken kama sama mije moli ni. Sewi o! ni li seme?"

jan Sawuta li weka kepeken monsuta. ni li tan ni: sitelen li ante. tenpo ni la ona li lon poka pi supa lape. supa lape ni li jo ala e len pi supa lape.

taso, ijo li lon sewi pi supa lape. ijo ni li lon anpa pi len lape. ona li toki e ni: mi monsuta.

tomo ni li pimeja. tan ni la jan Sawuta li ken ala lukin. taso, jan Sawuta li alasa lukin. ona li wile kama sona e ni: tomo ni li seme. suno lili li kama li suno e supa lape. tan ni la jan Sawuta li ken lukin e ni: sijelo mije li lon supa lape. ona li taso. jan ala li pilin ike tan ni. jan ale li weka e ijo ale tan ona.

jan Sawuta li lukin e Kon. luka ona li luka tawa lawa mije. ona li len lili. kepeken wawa lili la jan Sawuta li ken weka e len li lukin e sinpin pi mije ni. jan Sawuta li sona e ni. jan Sawuta li wile pali e ni. taso, ona li ken ala sama ni: ona li ken ala weka e Kon.

o moli lete! o moli monsuta! o kama lon ni. o monsuta e ma ni. ma ni li ma sina! jan pona la sina ken pakala ala. jan pona li moli la taso, sina ken pimeja ala e ona. pali pi jan ni li pona e ma ale.

nimi ni li kalama ala. taso, jan Sawuta li kute e ona. jan Sawuta li toki insa e ni: mije ni li moli ala la ona li toki insa e seme? ona li jo taso e wile ike e pilin ike anu seme? toki insa ni li ike a e ona!

mije ni li awen lon taso. jan ala li lon tomo ni. mije ala en meli ala en jan lili ala li toki e ni: mije ni li pona tawa mi. ante la soweli mute li uta e lupa e supa anpa. soweli ni li wile kama lon tomo ni. tawa jan Sawuta la wile *ona* li monsuta li ike.

"Kon o!" jan Sawuta li toki. "ma ni li monsuta. mi weka la mi weka ala e sona tan ma ni. ni li lon. mi mute o weka!"

Kon li awen luka e lawa mije.

"mi sona." jan Sawuta li pana. "mi ken la mi weka e len. taso mi ken ala. Kon o, mi ken ala."

kin la Kon li lukin tawa jan Sawuta.

"jan wan li pilin tan moli pi mije ni la" jan Sawuta li toki kepeken pilin ike "o pana e mi tawa jan ni. Kon o, mi wile a e ni!"

Kon li tawa e len ona sama luka waso. tan ni la sitelen li ante. tenpo ni la ona li lon tomo. suno li lon. mama meli en jan lili ona li lon kin.

meli ni li wile e ni: jan ante li kama. ona li pilin ike li tawa li kute e ale li lukin e lupa lukin li lukin e ilo tenpo li alasa pali (taso ona li ken ala) li pilin ike tan kalama musi pi jan lili.

taso, tenpo kama la kalama lupa li kama. meli li tawa lon lupa. mije ona li lon. sinpin pi mije ni li sama sinpin pi jan pi tenpo mute. taso, mije ni li jo e tenpo lili taso. taso, tenpo ni la sinpin ona li toki e ni: ona li pilin pona. taso, tan ni la ona li pilin ike kin. taso, ona li pilin pona a li ken ala weka e pilin ni.

ona li awen lon poka seli li open moku. meli li toki e ni (taso, tenpo wan la tenpo mute pi kalama ala li lon): ijo seme li sin? taso tan ni la mije li pilin ike.

"ijo li pona ala pona?" meli li pona "anu la ijo li ike ala ike?"

"ike." mije li pana.

"mi mute li kama pakala ala pakala?"

"ala. pona li awen lon."

"ona li pana e pona la" meli li toki kepeken pilin pona "pona li awen lon. taso, ni li sama pali Sewi. ni li lon la pona li awen a lon."

"ona li ken ala pana e pona." mije li toki. "ona li moli."

meli ni li jan pona. taso, moli ni li pona a tawa ona. ona li toki e ni. taso, tenpo poka la ona li toki e ni tawa Sewi: o pana e pona tawa mi. taso, pilin wan li pilin lon.

"tenpo pimeja pini la mi alasa lukin e ona. ni la meli li toki e ni tawa mi: ona li pilin ike. mi toki insa e ni: ni li lon ala. ona li wile ala lukin e mi. taso, ni li lon. ona li pilin ike a li kama moli."

"tenpo ni la mi mute li wile pana e mani tawa jan seme?"

"mi sona ala. taso, tenpo wan la mi mute li kama jo e mani. taso, mi mute li kama ala jo e mani la mi sona e ni: ona la jan sin li pona mute a. tenpo pimeja ni la mi mute li ken lape pona!"

ni li lon. pilin ona li pona mute. jan lili li pilin pona. tan moli pi mije ni la tomo ni li kama pona. pilin taso tan moli ni li pilin pona.

"Kon o pana e ni tawa mi: pilin ike tan moli." jan Sawuta li toki. "sina pana ala la tenpo ale la moli ni li awen lon insa mi."

Kon li pana e jan Sawuta lon nasin mute. jan Sawuta li sona e nasin ni. ona li alasa lukin e ona sama. taso, ona li lukin ala e ona sama. tenpo kama la Kon en jan Sawuta li kama lon tomo pi jan Pan Latin. tenpo pini la jan Sawuta li lon tomo sama ni. mama meli en jan lili mute li lon poka seli.

kalama ala. kalama ala a. jan lili Latin li kalama ala li awen sama kiwen. ona li lukin tawa jan Peta. jan Peta li lukin e lipu. mama meli en jan lili meli li pali kepeken linja. taso, ale li kalama ala a!

"ona li kama jo e jan lili li pana e ona tawa jan ante."

jan Sawuta li kute e nimi ni lon ma seme? ona li sitelen lape ala e ona. ni li wile lon: jan Peta li uta e ona. taso, ona li awen ala uta tan seme?

mama meli li pana e linja ona lon supa li luka e sinpin ona.

"kule li pakala e lukin mi." ona li toki.

kule? a! lili Tin!

"lukin mi li kama pona kin." meli Latin li toki. "suno pi seli lili li pakala e ona. mi wile ala e ni: mama mije sina li lukin e lukin pakala mi. tenpo kama lili la ona li wile kama lon tomo."

"mi toki insa e ni: ona li kama lon tenpo pini." jan Peta li pana li pini e lipu ona. "taso, mi toki insa e ni: tenpo pimeja pini la ona li tawa kepeken wawa lili."

ale li kalama ala kin. tenpo poka la meli Latin li toki kepeken uta pona li pakala lon tenpo wan taso:

"mi sona e - mi sona e ni: lili Tin li lon monsi ona la ona li ken tawa kepeken wawa suli."

"mi sona e ni kin." jan Peta li pana. "tenpo mute."

"mi kin!" jan ante li toki. jan ale li sona kin e ni.

"taso, lili Tin li suli ala." meli Latin li awen toki. "mama mije ona li olin mute e ona. tan ni la ona li ken tawa e lili Tin kepeken wawa lili. a! mama mije sina li lon lupa!"

meli Latin li tawa lon poka ona. jan Pan li len e len suli - kon li lete a - li kama lon insa tomo. telo kasi ona li lon poka seli. jan ale li alasa pana e telo kasi tawa ona. tenpo kama la jan lili Latin li kama lon noka ona li luka e sinpin ona. tan ni la ona li toki e ni: "mama mije o kama pona!"

jan Pan li pona tawa ona li toki pona tawa ale. ona li lukin e pali linja li toki e ni: ni li pona a. ona li kama pini lon tenpo lili a.

"jan Pan o tenpo suno ni la sina tawa ala tawa?" meli Latin li toki.

"mi tawa." jan Pan li pana. "mi wile e ni: sina ken kama lon poka mi. sina lukin e ona la sina kama pona. ona li ma laso mute. taso, tenpo mute la sina ken lukin e ona. mi toki e ni tawa lili Tin: tenpo esun ale la mi tawa lon ona. jan lili mi!" jan Pan li pana. "jan lili mi!"

tenpo ni la ona li kama pakala. ona li sama lili Tin. tan ni la ona li ken ala pini e pilin ike.

jan Pan li weka tan tomo ni li tawa lon tomo lili. tomo lili ni li lon sewi pi tomo wan. tomo ni li suno li pona lukin. supa awen li lon poka pi lili Tin. jan Pan li awen lon supa li toki insa. tenpo kama la ona li uta e sinpin pi lili Tin. ona li kama sona e ni: moli li lon. taso ni li ike ala. ona li pilin pona li tawa lon tomo wan.

kulupu mama ale li awen lon poka seli li toki. mama meli en meli lili li awen pali. jan Pan li toki e ni: jan pi kulupu mama pi jan Sawuta li jo e pona mute a. tenpo pini la jan Pan li lukin e jan Ten lon tenpo wan taso. taso, tenpo suno ni la jan Ten li lukin e ona li toki e ni: sina lukin e "pilin ike lili". tan ni la jan Ten li toki e ni: sina pilin ike tan seme? "tenpo ni la" jan Pan li toki "ona li mije pona a la mi toki e tan. 'jan Latin o, ni li ike suli a' ona li toki. 'kin la o pana e pilin pona mi tawa meli pona ona.' taso, mi sona ala e ni: ona li sona e *ni*."

"jan suwi o, sina sona ala e seme?"

"sina meli pona." jan Pan li pana.

"jan ale li sona e ni!" jan Peta li toki.

"ni li lon!" jan Pan li kalama. "mi wile e ni: ni li lon. 'o pana e pilin pona mi' ona li toki. 'tawa meli pona ona. mi ken pona e sina la' ona li toki li pana e lipu lili tawa mi, 'mi lon tomo ni. o kama tawa mi.' ni li pona mute tawa mi." jan Pan li kalama. "tan ni ala: ona li ken pona e mi mute. taso, tan ni: ona li jan pona mute. pilin mi li ni: ona li sona e lili Tin li pilin e pilin pi mi mute."

"mi sona e ni: ona li jan pona a!" meli Latin li toki.

"sina lukin e ona li kute e ona la" jan Pan li pana "sina sona a e ni. toki insa mi la ona li pana e pali pona mute tawa jan Peta."

"jan Peta o kute e ni." meli Latin li toki.

"tenpo kama la" meli lili li kalama "jan Peta li lon poka meli ante li open e kulupu mama sina."

"o tawa!" jan Peta li toki li uta pona.

"toki insa mi la ni li lon." jan Pan li toki. "taso, tenpo mute li lon la ni li ken kama. taso, mi mute li weka tan mi mute sama la mi sona e ni: jan ala li weka e sona pi lili Tin e weka wan ni."

"tenpo ala o mama meli!" ale li kalama.

"mi pilin pona." jan Pan li toki. "mi pilin pona a!"

meli Latin li uta e ona. meli lili ona li uta e ona. jan lili tu li uta e ona. jan Peta li luka e luka ona. kon pi lili Tin o sina tan Sewi!

"Kon o." jan Sawuta li toki. "mi sona e ni: tenpo kama lili la sina weka. ni li lon. taso mi sona ala e tan. o toki e ni tawa mi: jan moli li jan seme?"

Kon pi tenpo suno Lete kama li pana e jan Sawuta sama tenpo pini. taso, tenpo ni li tenpo ante. sitelen ale ni li jo e nasin ala. ale li lon tenpo kama taso. tenpo ni la Kon li pana e jan Sawuta tawa ma esun. taso, jan Sawuta li lukin ala e ona sama. Kon li awen ala li tawa sinpin. taso, jan Sawuta li wile e ni: ona li awen lon tenpo lili.

"ma ni" jan Sawuta li toki "li sama ma pi pali mi. tenpo pini mute la ni li lon. mi lukin e tomo esun mi. mi wile lukin e mi sama li lukin e mi pi tenpo kama."

Kon li pini. luka ona li luka tawa ma ante.

"tomo li ni." jan Sawuta li kalama. "sina luka tawa ante tan seme?" luka li ante ala.

jan Sawuta li tawa lon lupa lukin pi tomo esun ona li lukin. ni li tomo esun. taso, ni li tomo esun pi ona ala. supa li ante. jan li ante. Kon li luka sama tenpo pini.

jan Sawuta li tawa lon poka Kon li toki insa e ni: ona sama li weka tawa seme? tenpo ni la jan Sawuta en Kon li kama tawa lupa kiwen. jan Sawuta li awen li lukin.

ma pi jan moli. ni la jan ike li lon anpa ma. ma ni li ma sama jan ike. tomo mute li len e ma. kasi ike mute li lon. kasi moli li lon. kasi lon li lon ala. jan moli mute li lon. ma ni li ma sama jan ike!

Kon li awen lon poka lupa moli li luka tawa lupa moli Wan. jan Sawuta li kama tawa ona. ona li pilin monsuta. Kon li awen sama. taso, jan Sawuta li lukin e ni: Kon li jo e kon ike sin.

"tenpo wan la" jan Sawuta li toki. "o pana e sona ni tawa mi: lon tenpo kama la sitelen ni li *ken* kama, anu sitelen ni li *wile* kama?"

awen la Kon li luka tawa lupa moli.

"pali jan li pali e pini. ona li awen pali e ni la pini ni li wile kama." jan Sawuta li toki. "taso, ona li ante e pali la pini li ante kin. o toki e ni: ni li lon!"

Kon li awen sama tenpo pini.

jan Sawuta li tawa lon poka pi lupa moli. ona li jo e wawa lili li pilin monsuta a. ona li lukin e kiwen li lukin e nimi ona: JAN ETANESA SAWUTA.

"mi sama jan moli lon supa lape anu seme?" jan Sawuta li kalama li kama anpa.

Kon li luka tawa lupa moli li luka tawa jan Sawuta li luka tawa lupa moli sin.

"Kon o! ala! a! ala a!"

luka li awen.

"Kon o!" jan Sawuta li kalama li luka e len ona. "o kute e mi! mi sama ala e mi pi tenpo pini. mi kama jan ante tan sitelen ni. mi ken ala ante la sina pana e sitelen ni tawa mi tan seme?"

tenpo wan la luka Kon li tawa.

"Kon pona o!" jan Sawuta li awen li kama anpa lon ma lon poka Kon. "sina alasa pona e mi. o toki e ni tawa mi: mi ken ante e lon mi la mi ken ante e sitelen ni!"

luka pona li tawa.

"mi awen e tenpo suno Lete lon insa pi pilin mi. mi awen e ona lon tenpo sike ale. mi awen e tenpo pini e tenpo ni e tenpo kama. Kon pi

tenpo Tu Wan ale li lon insa mi. mi awen e sona tan ale. o toki e ni: mi ken weka e nimi tan kiwen ni!"

kepeken pilin ike mute la jan Sawuta li luka e luka Kon. Kon li alasa weka e luka ona. taso, jan Sawuta li jo e wawa mute li awen e luka. taso, Kon li jo e wawa suli li weka e jan Sawuta.

jan Sawuta li sewi e luka ona li toki e ni tawa Sewi: ona li ken kama ante. tenpo ni la ona li lukin e ni: len Kon li ante. ona li kama lili li pakala li kama sama palisa pi supa lape.

LIPU V

PINI

PONA A! palisa pi supa lape li palisa ona. supa lape li supa ona. tomo li tomo ona. pona suli la tenpo kama li tenpo ona. kepeken tenpo ni la ona li ken pona e lon ona!

"mi awen e tenpo pini e tenpo ni e tenpo kama!" jan Sawuta li toki kin li kama sewi tan supa lape. "Kon pi tenpo Tu Wan ale li lon insa mi. jan Jakon Mali o! o pana e pona tawa Sewi! o pana e pona tawa tenpo suno Lete! mi toki e ni li kama anpa! jan Jakon o! mi kama anpa!"

ona li pilin nasa. sinpin ona li kama loje tan wile pona ona. tan ni ale la kalama uta ona li weka. ona li lon poka Kon la ona li pana e telo mute tan lukin ona. tan ni la sinpin ona li telo.

"ona li awen lon." jan Sawuta li kalama li kama jo e len pi supa lape. "ona li awen lon. mi awen lon. mi ken weka e sitelen pi tenpo kama. ona li kama weka. mi sona e ni!"

tenpo ni la luka ona li luka e len ona. ona li pakala e len li nasa e len.

"mi sona ala e ni: mi pali e seme!" jan Sawuta li toki li kalama musi li pana e telo tan lukin. tenpo sama la ona li awen alasa len e len ona. "mi sewi sama waso. mi pona sama jan sewi. mi musi sama jan lili. mi nasa sama jan pi telo nasa. tenpo suno Lete pona tawa jan ale! tenpo sike sin pona tawa ma ale. pona! a! a! a!"

tenpo ni ale la ona li tawa musi. tenpo ni la ona li awen lon tomo. kon ona li weka tan sijelo ona.

"ni li poki pi moku ko!" jan Sawuta li kalama li tawa musi kin lon poka pi tomo seli. "kon Jakon Mali li kama tan lupa ni! ni la kon pi tenpo suno Lete ni li awen! lupa lukin ni la mi lukin e kon mute! ni ale li lon. ni ale li pona. a a a!"

tenpo pini mute la ona li kalama musi ala. taso, kalama musi ona li kalama musi pona a. kalama musi ni li pali e kalama musi mute a!

"mi sona ala e ni: tenpo ni li seme?" jan Sawuta li toki. "mi sona ala e ni: mi lon poka Kon lon tenpo seme?" mi sona e ala. mi sama jan sin. taso. ni li suli ala. mi wile e ni: mi sama jan sin. pona! a! pona!"

tenpo ni la ona li pini e kalama ni. ilo kalama pi tomo sewi li open mu pona a! mu mu mu! mu mu mu! ni li pona a!

jan Sawuta li tawa kepeken tenpo lili tawa lupa lukin. ona li open e lupa lukin li pana e lawa ona tawa kon. kon li lete li suno li jelo. sewi li pona. pona a!

"tenpo suno ni li seme?" jan Sawuta li kalama tawa jan lili lon nasin. jan lili ni li jo e len pona.

"seme?" jan lili li pana kepeken pilin pi sona ala.

"jan pona o! ni li tenpo suno seme?" jan Sawuta li toki.

"tenpo suno ni!" jan lili li toki. "ni li tenpo suno Lete."

"ni li tenpo suno Lete!" jan Sawuta li toki tawa ona sama. "ona li weka ala. Kon li pali e pali ale lon tenpo pimeja wan taso. ona li ken pali e ale. ni li lon. ni li lon. jan pona o! toki!"

"toki!" jan lili li pana.

"sina sona ala sona e tomo esun pi moku waso lon nasin poka?" jan Sawuta li wile sona.

"sona a!" jan lili li toki.

"jan lili pi sona mute!" jan Sawuta li toki. "jan lili pona a! sina sona ala sona e ni: ona li esun e waso suli? waso suli lili ala. waso suli mute a!"

"waso suli sama mi anu seme?" jan lili li toki.

"jan lili pona a!" jan Sawuta li toki. "toki ni li pona mute tawa mi. pona! waso ni!"

"ona li awen lon tomo ni." jan lili li toki.

"ni li lon ala lon?" jan Sawuta li toki. "o tawa. o esun e ona."

"pakala!" jan lili li kalama.

"ala, ala." jan Sawuta li toki. "mi toki e lon. o tawa. o esun e ona. o toki e ni tawa jan pi tomo esun: o pana e waso tawa tomo ni. ni la mi toki e ni tawa ona: o pana e waso tawa seme. o pana e jan pi tomo esun tawa ni la mi pana e mani wan tawa ona. o kama kepeken tenpo lili la mi pana e mani luka tawa ona!"

jan lili li tawa kepeken wawa mute! ona li tawa sama kiwen lili tan ilo moli.

"mi pana e waso tawa tomo pi jan Pan Latin!" jan Sawuta li toki li luka e luka ona li kalama musi. "jan Pan li sona ala e ni: waso li kama tan seme. suli pi lili Tin la waso li suli tu. ni li musi mute sama musi pi jan To Mila!"

ona li sitelen e nimi nasin pi jan Pan la luka ona li tawa mute. taso, ona li ken sitelen e nimi. ona li tawa anpa li awen lon poka lupa. ni la ona li ken lukin e jan pi tomo esun pi waso moku. ona li awen la ona li lukin e ilo kalama lupa.

"tenpo ale la mi olin e ilo ni!" jan Sawuta li kalama li luka e ilo. "tenpo pini la mi lukin ala e ona. sinpin ona li pona a! ona li ilo kalama pona! - waso li lon. a! a! sina pilin e seme? tenpo suno Lete pona!"

ni *li* waso pona! waso ni li ken ala kepeken noka ona. ona alasa la noka ona li kama pakala sama palisa lili.

"sina ken ala pana e ni tawa ma Canten kepeken noka." jan Sawuta li toki. "sina wile e tomo tawa."

jan Sawuta li toki e ni la ona li kalama musi. ona li pana e mani tawa jan pi tomo esun la ona li kalama musi. ona li pana e mani tawa jan pi tomo tawa la ona li kalama musi. ona li pana e mani tawa jan lili la ona li kalama musi. ona li kama awen lon supa la ona li kalama musi mute a. tan ni la ona li pana e telo tan lukin.

ona li alasa weka e linja tan sinpin ona. taso, ona li wile e pali mute tan ni: luka ona li tawa mute. sina wile weka e linja tan sinpin sina la

---

¹jan To Mila li jan musi tan tenpo pini. jan mute pi ma Inli li sona e jan To Mila.

sina wile e pali. taso, sina tawa musi lon tenpo sama la sina wile e pali mute a. taso, jan Sawuta li weka e nena ona tan sinpin la ona li pana e ko lon sinpin ona li pilin pona a. taso ni li kama ala.

jan Sawuta li len kepeken len pona mute ona li tawa lon nasin. tenpo ni la jan mute li lon. ni li sama sitelen pi Kon pi tenpo suno Lete ni. jan Sawuta li tawa noka li pana e luka ona lon monsi ona li uta pona tawa jan ale. ona li pona lukin mute. tan ni la jan li toki e "mije o tenpo suno pona! tenpo suno Lete pona!" tawa ona. tenpo kama la jan Sawuta li toki e ni: tan kalama ale la kalama ni li kalama pona suli tawa kute ona.

ona li tawa lili la ona li lukin e mije. mije ni li sama ni: tenpo suno pini la mije li kama tawa tomo esun pi jan Sawuta li toki e "mi pilin e ni: ni li kulupu 'Sawuta en Mali'". jan Sawuta li kama sona e ni: mije ni li lukin e jan Sawuta la ona li pilin ike. tan ni la jan Sawuta li pilin ike. taso, jan Sawuta li sona e nasin sin li tawa lon ona.

"mije pona o," jan Sawuta li toki li tawa kepeken wawa mute li luka e luka mije. "sina pilin e seme? mi wile e ni: tenpo suno pini la sina kama jo e mani mute. pali sina li pali pona. tenpo suno Lete pona tawa sina!"

"jan Sawuta?"

"pona." jan Sawuta li toki. "ni li nimi mi. taso, pilin mi la ona li ike tawa sina. o pana e pona tawa mi. sina wile la mi wile e ni:" - tenpo ni la jan Sawuta li toki lili tawa kute ona.

"Sewi o pana e pona!" mije li kalama sama ni: kon ona li weka. "jan Sawuta o, sina toki e lon anu seme?"

"lon." jan Sawuta li toki. "mi pana e mani lili ala. mani ni li jo e ni: mani mute pi tenpo pini. ni li pona ala pona?"

"jan pona o" mije ante li toki li luka e luka pi jan Sawuta. "mi sona ala e ni: mi toki e seme. ni li pana su-"

"o toki ala." jan Sawuta li pana. "o kama tawa mi. tenpo kama la sina kama ala kama?"

"mi kama!" mije li toki. ona li toki e lon.

"pona tawa sina!" jan Sawuta li toki. "mi pana e pona mute tawa sina. pona!"

ona li tawa tomo sewi li tawa noka lon nasin li lukin e jan mute li luka e lawa pi jan lili li toki tawa jan pi mani ala li lukin e tomo moku. tan ni ale la jan Sawuta li pilin pona. tenpo ala la ona li toki insa e ni: ijo li ken pana e pona mute sama ni tawa ona. lon tenpo pi suno anpa la ona li tawa tomo pi jan Ten.

ona li tawa mute lon poka lupa tan ni: ona li ken ala kalama e lupa. taso, tenpo kama lili la ona li tawa kepeken tenpo lili li kalama.

"jan lawa sina li lon tomo anu seme?" jan Sawuta li toki tawa meli. meli pona! mute!

"pona."

"ona li lon seme?" jan Sawuta li toki.

"ona li lon tomo moku. ona li lon poka pi meli ona. mi pana e sina tawa tomo ante."

"pona tawa sina. ona li sona e mi." jan Sawuta li toki li luka e lupa pi tomo moku. "mi tawa lon ni."

jan Sawuta li open e lupa li lukin tawa insa kepeken kalama lili. jan Ten li lukin e supa (moku mute li lon). jan pi tenpo lili li pilin ike tan ni: seme la moku li lili.

"jan Ten o!" jan Sawuta li toki.

meli pi jan Ten li pilin monsuta tan ni! tenpo ni la sona ni li weka tan jan Sawuta: meli pi jan Ten li lon tomo ni. jan Sawuta li awen sona e ni la ona li kalama ala.

"pona tawa mi!" jan Ten li kalama. "ni li seme?"

"ni li mi: jan Sawuta pi kulupu mama sina. mi wile moku lon ni. jan Ten o, mi ken ala ken?"

ken ala ken! jan Ten li luka mute e luka pi jan Sawuta. tan ni la sina toki insa e ni: luka pi jan Sawuta li kama pakala! taso, ni li lon ala. ale li pona mute tawa jan Sawuta. meli pi jan Ten li lukin sama. jan Tapa li kama la *ona* li lukin sama kin. meli sama li kama la *ona* li lukin sama kin. jan ale li kama la *ona* li lukin sama kin. kulupu ni li pona a. musi ale li pona! pona a li lon!

tenpo suno kama la jan Sawuta li kama tawa tomo esun lon tenpo open. ona li wile lukin e ni: jan Pan Latin li kama lon tenpo monsi! ona li wile mute e ni.

ni li kama lon! ilo tenpo li kalama e ni: tenpo suli luka tu tu li lon. jan Pan li kama ala. tenpo lili luka luka luka. jan Pan li kama ala. ona li kama lon tenpo lili luka luka luka tu wan. jan Sawuta li open e lupa ona. tan ni la jan Pan li kama la ona li lukin e ona.

jan Pan li kama la ona li len ala e len lawa ona e len suli ona. kepeken tenpo lili la ona li awen lon supa li sitelen mute. ona li sitelen sama ni: ona li wile pali e tenpo mute.

"toki!" jan Sawuta li toki ike kepeken uta ona pi tenpo pini. "sina kama lon tenpo ni la sina toki e seme?"

"pona mute tawa sina." jan Pan li toki. "mi *lon* tenpo monsi."

"ni li lon ala lon?" jan Sawuta li toki. "lon. mi toki insa e ni: sina lon tenpo monsi. o kama tawa mi."

"ni li tenpo wan taso pi tenpo sike." jan Pan li toki li kama. "tenpo kama la mi pali ala e ni. tenpo suno pini la mi pona mute."

"jan o! mi toki e ni:" jan Sawuta li toki. "ni li ike a. tenpo kama la mi wile ala e ni. tan ni la" jan Sawuta li awen toki li kama sewi tan supa ona li luka utala e jan Pan. "tan ni la mi pana e mani mute tawa sina!"

jan Pan li tawa kepeken pilin monsuta. ona li lukin e palisa kiwen li toki insa e ni: ona li ken utala e jan Sawuta li kalama mute tawa jan nasin.

"jan Pan o, tenpo suno Lete pona!" jan Sawuta li toki li luka e monsi pi jan Pan. tawa jan Pan la pilin pi jan Sawuta li pona li lon. "tenpo sike pini la mi pana ala e 'tenpo suno Lete pona' tawa sina. ala! mi pana e mani mute tawa sina li pona e kulupu mama ona. tenpo kama la mi mute li toki e esun ona li moku e telo nasa pi tenpo suno Lete! o pali e seli! o esun e kasi kiwen mute!"

jan Sawuta li toki e ni. ona li pali e ni ale e ijo mute kin. tawa lili Tin (ona li moli *ala*) la ona li sama mama mije tu. jan Sawuta li kama e jan pona e jan lawa pona e mije pona. tan ma tomo ale la tan ma ale la ona

li jan pona suli. tenpo ken la jan ante li lukin e ante ona li kalama musi tawa ona. taso, ni li suli ala tawa jan Sawuta. ona li sona e ni: tenpo ale la ijo pona li kama la jan li ken kalama musi. tawa jan Sawuta la jan ni li kalama musi la ni li pona. pilin ona li pona. ni li suli.

tenpo kama la jan Sawuta li toki ala tawa Kon. taso, jan ale li toki e ni: jan Sawuta li pona mute e tenpo suno Lete. jan ale li ken pona e ona la jan Sawuta li pona suli e ona. mi wile e ni: mi mute ale li pali e seme. sama toki pi lili Tin la Sewi o pona e jan ale!

P I N I

LIPU NIMI

jan Ali Papa	Ali Baba
jan Etanesa Sawuta	Ebenezer Scrooge
jan Hanlen	Hamlet
jan Jakon Mali	Jacob Marley
jan Kalen Tikensa	Charles Dickens
jan Kutan	Kutran
jan Manta Latin	Martha Cratchit
jan Olson	Orson
jan Palentin	Valentine
jan Palinta Latin	Belinda Cratchit
jan Pan Latin	Bob Cratchit
jan Papin Kuso	Robinson Crusoe
jan Pela	Belle
jan Peta Latin	Peter Cratchit
jan Tan	Fran
jan Tapa	Topper
jan Ten	Fred
jan Tesiwin	Fezziwig
jan Tite	Friday
jan To	Joe
jan To Mila	Joe Miller
jan Wiku Wikinsa	Dick Wilkins
lili Tin	Tiny Tim
ma Pitan Suli	Great Britain

kalama musi pi tenpo suno Lete

ma tomo Lonton	London
ma tomo Tamaka	Damascus
meli Tinta	Mrs. Dilbur
Tenpo Pimeja Mute	
pi Ma Anapa	1001 Arabian Nights
tomo Canten	Camden Town
Si Waku Te Koweni	Sir Roger de Coverley